

ŠVINDLERSKI POLITIKI POTVARJAJO DEJSTVA

'KOMUNISTIČNA NEVARNOST' NALAŠČ IZMIŠLJENA, DA SE Z NJO PRESLEPI VOLILCE

Smotrena poteza za odvrnitev delavcev
od organiziranja v svoji uniji

Reakcionarni politiki obeh strank slikajo "bav-
bav", da zakrijejo res nujne probleme

PREDSEDNIKA Roosevelta jako jezi, ker republikanci, radio-padre Coughlin, Al Smith in drugi "ekonomski rojalisti" vpijejo, da ga podpira komunistična stranka in mskovska tretja internacionala. Republikanski listi prevajajo stave iz njenega glasila, s katerimi skušajo dokazati, da se ne le kominterna kot taka, ampak indirektno tudi sovjetska vlada prizadeva, da se "komunistu", oziroma napol komunistu Rooseveltu ohrani mandat v Beli hiši. Naravno, kampanjski odbor demokratske stranke z Rooseveltom vred se hudeje radi tega. Na konvenciji newyorške demokratske stranke dne 29. sept. je Roosevelt dejal, da je gonja o komunistični podpori sepijo, s katerim ga skušajo republikanci in drugi nasprotniki očrniti pred ljudstvom. Izjavil je, da njegovo delo jasno pravi, "da se smoteno drži ameriške forme vlade" in da ne podpira in ne zagovarja nobene inozemskega izma. Izjavlja, da komunistične podpore ne, tudi ako bi mu jo ponujali, ni pa on kriv, če komunisti delajo s svojo kampanjo vtis, kakor da jim ni za drugega kot da se Landona porazi! Republikanci to kajpada izrabljajo z ugotovitvijo, da Landona ni mogoče poraziti drugače kakor z Rooseveltovo zmago, kajti Earl Browder gotovo ne bo prihodnji predsednik.

Roosevelt je v tem govoru zlasal zlasti prejšnjo republikansko administracijo, češ, da je s svojim pogubnim gospodarstvom gnojila tla komunistični propagandi, dočim so se pod njegovim vodstvom ekonomske razmere toliko zboljšale, da bi komunisti z revolucionarno gonjo nikamor ne prišli. Dalje je Roosevelt udaril republikance z ugotovitvijo, da kar se stališča o komunizmu tiče, ni med demokratsko in republikansko stranko nika-ke bistvene razlike, kajti obe sta proti njemu. Razlika pa je v taktiki -- je dejal Roosevelt -- kajti demokratska stranka se bori proti širjenju komunizma uspešno, dočim republikanci le vpijejo in hujskajo proti njemu.

Chicago Tribune, ki je eden glavnih ameriških dnevnikov in v tej kampanji odločno za Landona, v izdaji z dne 4. oktobra na 1. strani priznava, da Browderjevih deset tisoč članov ne more vplivati na izid volitev ne v eno ne v drugo smer, trdi pa, kakor je njegova navada, da že to, ker komunisti vpijejo, "Landona se mora poraziti", dokazuje, da smatrajo Roosevelta za stopnico v "komunizem". Rev. Coughlin (Nadaljevanje na 3. strani.)

Roosevelt je v tem govoru zlasal zlasti prejšnjo republikansko administracijo, češ, da je s svojim pogubnim gospodarstvom gnojila tla komunistični propagandi, dočim so se pod njegovim vodstvom ekonomske razmere toliko zboljšale, da bi komunisti z revolucionarno gonjo nikamor ne prišli. Dalje je Roosevelt udaril republikance z ugotovitvijo, da kar se stališča o komunizmu tiče, ni med demokratsko in republikansko stranko nika-ke bistvene razlike, kajti obe sta proti njemu. Razlika pa je v taktiki -- je dejal Roosevelt -- kajti demokratska stranka se bori proti širjenju komunizma uspešno, dočim republikanci le vpijejo in hujskajo proti njemu.

Enotna akcija delavstva v Kataloniji za preobrat

Katalonija je najbolj industrializirana provinca španske države in njeno ljudstvo najnaprednejše. Značilnost delavskega gibanja v Kataloniji pa

da so pretili njenemu glavne-
mu mestu Barceloni topovi s
Hitlerjevih in Mussolinijevih
vojnih ladij.

Takoj v pričetku fašistične
revolte je bila katalonska vla-
da reorganizirana v znamenju
potrebe za enotno borbo de-
lavskih sil proti fašizmu. Dne
30. septembra pa so vlado pre-
veze delavske struje popolno-
ma. Sklenila je izvesti social-
ni preobrat, v kolikor ji bo to
mogoče, kajti velik del indu-
strije in rudnikov v Kataloniji
poseduje ameriški, angleški in
nemški kapitalizem. V tej vlad-
i so prvič v zgodovini zastopa-
ni tudi anarho-sindikalisti s

tremi ministri, dasi so prej od-
ločno zavračali sodelovanje s
kakršnokoli vlado. V prevzem
odgovornosti z drugimi delav-
skimi strukami jih je primorala
fašistična ofenziva. Dalje so v
vladi dva socialisti, štirje levi-
čarski marksisti (pristaši Tro-
ckijevih teorij), štirje levičar-
ski republikanci in eden ne-
strankar, ki je veščak v raznih
tehničnih zadevah. Katalon-
ska republika mobilizira zdaj
300.000 moč močno armado za
skupen boj s španskimi vladni-
mi četami proti fašistični ar-
madi.

Luis Companys je ostal pred-
sednik Katalonije.

Obljube "delavskih prijateljev" malo pomenijo

"Delavcem civilne svobod-
ščine ne bodo zajamčene, dok-
ler si ne osvoje politične mo-
či v mestih in v državi," je de-
jal milvaški župan Hoan na
socialističnem shodu v New
Yorku. Politična oblast v ro-
kah posedujočih slojev služi
posedujočim. Ko si jo vzamejo

delavci in farmarji, bo služila
njim. Vsaka stavka dokazuje,
da je politična oblast, pa naj jo
kontrolira demokratska ali re-
publikanska stranka, vedno na
strani izkoriščevalcev in proti
izkoriščanim. Pennsylvanski
governor, ki je demokrat, je
nedavno obljubil, da milica ne
bo uporabljena proti stavkar-
jem, dokler bo on na čelu
države.

Delavci Berkshire Knitting
kompanije v Readingu pa so
imeli dne 1. oktobra, prilo-
spoznati, kako malo so vredne
take obljube. Ko se jih je več
tisoč zbralo pred tovarno, da
protestirajo proti profesional-

nim skebom in drugim provo-
kacijam kompanijskih agen-
tov, je navallila nanje državna
policija (kozaki) in jih siloma
razgnala. Okrog petdeset de-
lavcev je obležalo ranjenih in
en državni policaj.

Skrajno brutalna napram
stavkarjem je oblast v Califor-
niji, kateri pomagajo tudi ta-
kozvani vigilanti ali čučeniki.
Mobilizirajo se iz vrst imovi-
tejšega sloja. Bossi in slični
"boljše plačani ljudje" pa so
od družb prisiljeni vstopiti k
"čučenikom" in vršiti "patrio-
tično dolžnost". Ta dolžnost
obstoja v napadih na stavkar-
je, v izganjanju unijskih orga-
nizatorjev, razbijati morajo u-

NEMŠKI FAŠIZEM MARŠIRA!

Matrico te slike posodila organizacija Labor Chest for the Relief and the Liberation of Workers of Europe. Simpl, Praga.

Poskus za mobiliziranje podpornih organizacij v prid jeklarske unije

Konferenco sklicuje odbor treh. Akcijo začeli
komunisti. C. I. O. odklonil plačati stroške

Poseben odbor treh, v kate-
rem so B. K. Gebert, J. Gasiu-
nes, tajnik neke litvinske pod-
porne organizacije, in Geo.
Witkovich, urednik "Napreja"
v Pittsburghu, so razposlali
poziv na konferenco zastop-
nikov podpornih organizacij
in posameznih podpornih ter
kulturnih društev, ki se bo
vršila 25. oktobra v Sloven-
skem domu v Pittsburghu. Za
glavnega govornika je povab-
ljen Philip Murray. Namen
sklicateljev je mobilizirati cen-
tralne podporne organizacije
in posamezna društva v pomoč
kampanji za organiziranje je-
klarskih delavcev. Tako pravi
proglas sklicateljev, ki navaja
med drugim, da organizatori-
čna kampanja med jeklarski-
mi delavci ni samo stvar unij,
ampak prav tako stvar pod-
pornih organizacij. Prvi sestanek
so imeli v Pittsburghu dne
8. avgusta in proglas konstatir-
a, da so zastopniki represen-
tirali nad 300.000 članov. Vse-
li so kajpada članstvo vseh
podpornih organizacij, pa če

so o sestanku kaj vedele ali ne.
Odbor apelira na društva,
da naj prispevajo za kritje
stroškov konference, ki bodo
znasali baje kakih \$150.

Na pisemskem papirju so
označene med drugimi sledeče
podporne organizacije in za-
stopniki, kateri jih reprezentir-
ajo v tem odboru: H. B. Z.,
Butkovič, Srpski Narodni Sa-
vez, Pekić; Kranjsko sloven-
ska katoliška jednota, Deč-
man, Jugoslovanska katoliška
jednota, dr. F. J. Arch.

Poleg teh je zastopana v
odboru velika komunistična
podporna organizacija I. W.
O. in nekaj drugih; federacijo
SNPJ v zapadni Penni zastopa
Horvath in Barilar. Ampak
resničen ekzekutivni od-
bor tvorijo trije, ki so omenje-
ni v uvodu tega poročila. Vse-
kakor bi morale centrale, ki so
zastopane, zlahka prispevati
\$150 za kritje stroškov, namre-
č če so faktično zastopane in
ne samo na papirju.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

ITALIJA IN NEMCIJA PODPIRATA FRANCOVO REVOLTO, NEGLEDE KAJ STORE DRUGE EVROPSKE DEŽELE

Premier Blum za odvrnitev vojne nevarnosti. —
Komunisti popustili v svojih zahtevah

FRANCOSKI premier Leon Blum je s svojim predlogom za
neutralsko evropskih dežel v španski vojni morda obva-
roval — začasno vsaj — Evropo pred novo splošno krvavo
tragedijo, v katero bi jo pahnili Mussolini in Hitler. Italija
in Nemčija sta sprejeli predlog za neutralnost z izjemnimi po-
goji. Toda diktatorjem ni verjeti, vsaj ne takim, kakor sta
Mussolini in Hitler. Zastopnik Španije je na zasedanju lige
narodov predložil dokaze, da Nemčija in Italija kljub spre-
jemu neutralnosti zalagata španske rebele z orožjem, strelji-
vom, aeroplani in z drugo vojaško robo. Ako bi uporniki ne do-
bivali te pomoči, bi bila revolta že davno zadušena, je izjavil
predstavniki španske vlade.

Poleg teh dveh fašističnih držav krši sporazum za neutrals-
nost v španski civilni vojni tudi Portugalska. Ta je očitno na
strani rebelov in jim pomaga na kakršnekolik mogoče načine,
razen z armado. Finančno in moralno pomoč Francovim mo-
hamedanskim Murom in njegovi inozemski legiji, ki jo tvorijo
propadli zločinski tipi iz raznih krajev Evrope, Amerike in
Afrike, nudi tudi Vatikan, ker smatra, da bo fašistični general
Franco v slučaju zmage restavriral staro moč cerkve, ki jo je
posedovala v Španiji skozi stoletja. To ob enem pomeni, da
ji bo vrnil tudi ogromna bogastva, ki so od tega sveta. Cerkev
v Španiji je namreč interesirana le v posvetno imovino.

Komunisti v Franciji so skozi zadnje štiri tedne priredili
precej demonstracij proti taki "neutralsnosti" in zahtevali, da
ji Blum stori konec s tem, da prisloži na pomoč Caballerovi
vladi v Madridu, ker je ustavna, demokratična in delavska.
Kapitalistično časopisje po svetu je o teh zahtevah obširno po-
ročalo. Delavske in liberalne revije so se radi njih spustile v
(Nadaljevanje na 3. strani.)

VAŽNA SPREMENBA V UNIJI KLOBUČARSKIH DELAVCEV

V nedeljo 4. oktobra se je
pričela v New Yorku izredna
konvencija unije United Hat-
ters, Cap and Millinery Work-
ers, v kateri je tudi par tisoč
Slovencev, večmoma žensk, ki
izdelujejo ženske klobuke. Do
pred dvema letoma sta obstaj-
ali dve uniji, ki sta si bili mar-
sikje v ljutem boju. Ena je bila
močna med delavci v tovarnah
za moške klobuke in kape, in
druga za ženske klobuke in
slamnike, toda ena kot druga
unija se je skušala utrditi v o-
bojih obratih. Temu bratomor-
nemu boju se je storilo konec 1.
1934, ko sta se obe uniji zdru-
žili v eno pod prej citiranim
imenom, toda do te konvencije
sta še vedno poslovala avto-
nomno; vsaka v področju svo-
jega odbora. Delavci v tovar-
nah moških klobukov so se že
izrekli za popolno združenje,
delegati delavcev v tovarnah
za ženske klobuke, pa sklene-
jo to sedaj, nakar se dne 7. ok-
tobra prične skupna konvenci-
jalna in delavci obeh strok klo-
bučarskih obratov se združijo
v celoto.

KAMPANJSKI SHODI JSZ

Shodi in sestanki pod pokroviteljstvom JSZ se bodo
vršili na datume kot so tu navedeni, kjer je aranžma zanje
že sklenjena, točni datumi za shode v drugih naselbinah
pa bodo oznanjeni v prihodnji številki.

Detroit, Mich., v soboto 10. oktobra. Govornik Frank
Zaitz.

Girard, Ohio, v nedeljo dne 11. okt. Fred A. Vider.
Gowanda, New York, v sredo 14. oktobra. Charles
Pogorelec.

Little Falls, N. Y., v soboto 17. okt. Chas. Pogorelec.
West Allis, Wis., v nedeljo 18. oktobra. Joško Oven.
Forest City, Pa., dne 20. oktobra. Chas. Pogorelec.

Nanticoke, Pa., dne 22. oktobra. Chas. Pogorelec.
Johnstown, Pa., v nedeljo 25. oktobra. Ch. Pogorelec.
Canonsburg, Pa., in druge naselbine v zapadni Penn-
sylvaniji, shodi in sestanki od 28. oktobra do 3. novembra,
vključevši oba datuma.

Milwaukee, Wis., dne 31. oktobra, ako bo mogoče
aranžirati shod na ta dan. Točen datum bo sporočen po-
zneje. Govornika Donald J. Lotrich in Frank Zaitz.

Springfield, Ill., 31. oktobra ali 1. novembra. Filip
Godina.

La Salle, Ill., v nedeljo 1. novembra. Joško Oven.
Bridgeport, in druge naselbine v vzhodnem Ohiu.
Shodi in sestanki 4., 5. in 6. novembra. Chas. Pogorelec.

Barberton, O., in okoliške naselbine, dne 7., 8. in 9.
novembra. Chas. Pogorelec.

V kolikor bodo datumi teh shodov spremenjeni, bo
pravočasno sporočeno. Na člane in somišljenike apelir-
amo, da naj shode v svojih naselbinah dobro oglašajo in
store vse v svoji moči, da bodo uspešni.

LUIS COMPANYS,
predsednik Katalonije.

je v tem, da je povečini sindi-
kalistično, prežeto z anarhisti-
čnimi nazori. V sedanji civilni
vojni v Španiji se je Kataloni-
ja uspešno iznebila fašistične
kontrarevolucije, kljub temu,

V soboto 10. oktobra

shod klubov št. 114 in 115 JSZ

V DETROITU, MICH., 17153 JOHN R.

Govornik FRANK ZAITZ in drugi.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VŠAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanske Delavske Tiskovne Družbe, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.50; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor.....Frank Zalta.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

"Kdor ni z nami, je proti nam!"

Demokratska stranka ima v svojem glavnem kampanjskem uradu v New Yorku slovenski oddelek, v katerem je šef Ivan Mladinec. V njegovem področju delujejo Jerić v Chicagu, Drasler v Clevelandu itd. Naloga teh ljudi je volilce slovenske narodnosti prepričati, da je glasovanje za demokratske kandidate za ljudstvo življenjskega pomena. Iz newyorškega kampanjskega urada demokratske stranke dobivamo članke, kakor vsi drugi slovenski listi, in v enemu teh je rečeno med drugim: "Ne gre za to, da-li je kdo za Roosevelta in njegovo politiko ali pa za Landona in njegov politični program. Gre le zato, ali je kdo ZA Roosevelta ali PROTI Rooseveltu..."

Članek iz jugoslovanskega demokratskega kampanjskega urada torej jasno pravi, da se "ne gre za program", ampak edino zato, če ste za ROOSEVELTA ali pa PROTI Rooseveltu. Kajpada je članek zabeljen z dobrimi ocirkami, ki vlečejo, prav tako dobro pa so zabeljeni enako mikavni članki, katere pošilja republikanski kampanjski urad pod firmo "tujerodni državljani za Landona".

V vsaki volilni kampanji se dogaja enako. Pred štirimi leti so rekli: "Če glasujete za socialiste, je to glas za Hoovera." Zdaj pravijo: "Glas za katerokoli manjšinsko stranko je glas za Landona in proti Rooseveltu."

Politiki na Wall Streetu vedo to — nekaterim se ta boj med republikanskimi in demokratskimi politiki celo gnjusi in izjavljajo, da jim je čisto vseeno, če bo predsednik spet Roosevelt, ali pa če zmaga Landon.

Mogoče je, verjetno je, in iz dosedanjihkušenj je vidno, da je bil Roosevelt delavec v govorih jako prijateljski. Toda kdo ne bi bil v taki krizi? Roosevelt vendar ve, da je prvi pogoj za izveličenje dežele iz kaše naklonjenost ljudstva — predvsem tistih skupin, ki so organizirane. To, kar je za delavce storil, pa je manj kot malenkost, ako dane "dobrote" presojamo kot zavedni delavci, ne pa kot hlapi.

Podporne organizacije in kampanja za unijo jeklarskih delavcev

V jeklarski industriji je vposlerih tisoče Jugoslovanov, med njimi največ Hrvatov. Slovenci so na drugem mestu. Tudi Srbi, Bolgari in Macedonci niso tuje v centrih železarskih obratov. Ni čudno, ako so se gotovi strategji med našimi prijatelji komunisti domislili, da je tu zanje prilika ustanoviti novo podružnico pod zavajalno firmo v njihovo korist. Imajo jih mnogo in različne, ki se večinoma vse izplačujejo v njihove namene.

Ustanovitev odbora podpornih organizacij za organiziranje jeklarskih delavcev v unijo ni napačna ideja, čeprav so jo potpisili na površje komunisti. Navsezadnje je dolžnost delavskih podpornih organizacij pomagati članom ne samo v boleznih in njih sorodnikom v slučaju smrti, ampak na vseh poljih, kjer je mogoče kaj storiti v prid splošnega blagostanja.

Če bi sklicatelj oziroma ustanovitelj odbora podpornih organizacij za organiziranje jeklarskih delavcev prvotno rekel: "Mi vam to predlagamo, pomagali vam bomo, vi pa prevzemite gmotno in moralno odgovornost," pa bi bila stvar v redu.

Na primer, KSKJ bi zastopal Zalar v Jolietu, Opeka v Waukeganu in Dečman v Pittsburghu, vsi odgovorni odborniki, posebno Zalar in Oman. Prvi bi pomenil za unijo jeklarskih delavcev v Jolietu več kot najboljši najet organizator. Oman pa bi storil lahko veliko dobrega zanje v Waukeganu. Če bi zastopnikom KSKJ dodali še Tometa Grdino, bi izdatno pomagalo v Clevelandu. Ali so ti možje in drugi v njihovem odboru pripravljeni pomagati članom svoje jednote, da se organizirajo v unijo? Če niso, se naj ugotovi, in ako je odbor, ki sklicuje konferenco, kos nalogi, bo to zlahka dognal.

KSKJ ima izmed slovenskih podpornih organizacij v centrih železarske industrije največ članov. Veliko jih ima tudi JSKJ in na tretjem mestu je SNPJ. Med Hrvati ima več kot prvenstvo Hrvatska bratska zajednica, Oman, Zalar, Grdina itd. se bi lahko izgovarjali, da so za unijo, ampak odvisni so od zavarovalniških komisarijev, katerim se bi ne hoteli zameriti. Toda mar niso skoro vse države, v katerih imajo naše jednote in zveze največ članstva, demokratske? Demokratska stranka zagotavlja, da je za delavce in farmarje, torej česa se bati?

Tudi če bi bilo to res, je jasno, da podporne organizacije, ki jih sklicatelji omenjajo, ne bodo vršile kampanje za organiziranje jeklarskih delavcev. To nalogo v resnici vrši v svojem delokrogu le SNPJ, ker ji tako določajo pravila, in pa SSPZ, ki je z ozirom na razredni boj sprejela na svoji prošli konvenciji delavsko razredno stališče. V koliko se bo na tem polju ona uveljavila, odvisi od njenih vodij in urednika njenega glasila.

"Nestranskarska" delavska politika

Odborniki unij, ki so organizirali "nestranskarski" delavski politični odbor za agitacijo v prid Rooseveltove kandidature in v korist drugih demokratskih kandidatov, ni in ne more biti "nestranskarski". Isto velja za slični odbor, ki ga je organiziral predsednik unije tesarjev v prid republikanske stranke. Posamezniki ali organizacija, ki deluje za gotovo stranko, ni nestrancar, niti ne nad strankami, ampak pristaa in agitator stranke, za katero deluje, pa če to prizna ali ne.

Človek je sam sebi najhujši sovražnik.

Soc. Gauer in Dietz imata dobre izgleda za izvolitev v zvezni kongres

Socialisti v Wisconsinu so se v letošnji volilni kampanji združili z drugimi farmarskimi organizacijami in unijami

CARL P. DIETZ

v Farmarsko-delavski progresivni federaciji, ki je sklenila nominirati svoje kandidate na listi progresivne stranke, kakor je bilo v tem listu že večkrat poročano.

Wisconsinški socialisti so se odločili za ta korak, ker se nadejajo v zvezi s farmarji in unijami večjih uspehov. Pod označbo socialistične stranke bosta samo predsedniški kandidat Norman Thomas in Geo. A. Nelson, kandidat za podpredsednika.

Pri zadnjih primarnih volitvah sta bila nominirana za kandidata v zvezni kongres znana milwauška socialist Paul Gauer in Carl P. Dietz. Prvi je kandidat v 4. in drugi v petem kongresnem okraju, ki vključujeta mesto Milwaukee.

Gauer je bil do prejšnjih občinskih volitev alderman in predsednik mestne zbornice, Carly P. Dietz pa je še alderman. Oba sta že dolgo let delavna v soc. stranki in v delavskem gibanju vobče. Sodeč po glasovih, ki sta jih dobila pri primarnih volitvah, imata oba jako močne izgleda poraziti sedanja kongresnika, katera se v kampanji resno trudita, da si ohranita sedeže. Dietza in Gauerja je indorsirala farmarsko-delavska progresivna

PAUL GAUER

Poleg teh dveh je bilo na progresivni listi nominiranih precej socialistov v wisconsinško zakonodajo in v razne druge urade.

STROKOVNE IN INDUSTRIALNE UNIJE V ZED. DRŽAVAH

Piše ANTON GARDEN

(Konec.)

Zadnja leta je tudi v ameriškem delavskem gibanju začel pihati drugačen veter. Stagnacija, ki je v unijskem gibanju nastala že več let pred krizo, je napravila konec NRA, ki je unijam dala novo življenje. O tem ni nobenega dvoma. Pod Hooverovo administracijo so bile radi velike brezposelnosti, trgovanja plač in uničevanja vseh delavskih standardov tudi v organiziranih tovarnah, unije absolutno potisnjene ob steno. Od nekaterih močnih unij, predvsem rudarske in tudi v oblačilni industriji, so ostala le še ogrinja nekaj močnih organizacij.

Ker je bila dežela absolutno na psu ob nastopu Rooseveltove administracije in ker je Hoover ni mogel postaviti na noge samo s subvencioniranjem velebiznisa pod domnevo, da bo vladna pomoč biznisu končno pronicala tudi na dno, med delavske mase — ker Roosevelt ni mogel nadaljevati s Hooverovo politiko, dežela pa je kričala proti wallstreetiskim izkoriščevalcem in bankrotirancem dežele, je Rooseveltov "možganski trust" iznašel in dal deželi NRA, dokument poln kapitalističnih protislovij.

Ker je bila v kongresu resna akcija za drastično znižanje delovnika na 30 ur — senat je že pred NRA sprejel Blackov osnutek — je bila v tem dokumentu dana delavstvu za ameriške razmere važna koncesija, slovit točka 7-A, ki je delavcem "garantirala" pravico do organizacije. Teorija te točke je bila, ako se tudi delavstvo organizira kakor je organiziran ves velebiznis, tedaj se bo lažje otepal brezvestnega izkoriščanja, ker slednje škoduje tudi kapitalizmu. Ta živi ne samo od profitov, marveč tudi od kupne sile. In če slednje ni, tudi profitov ni. Kriza je vsaj bolj dalekovidni kapitalistom toliko odprla oči, da so spoznali to ekonomsko resnico.

Tako je ameriško delavstvo s prihodom "new deala" dobilo svoj "Magna Charta". Prvič v zgodovini in sredi največje krize se je zgodilo, da je kongres s predsednikom vred rekel, da ima delavstvo pravico do organizacije. Res — "revolucija". Temu so pritrdili tudi nekateri najmočnejši kapitalisti in pričeli sami organizirati delavstvo — kompanijskih unijah. Katere delavske unije so bile dovolj žilave in budne,

so v kratkem času pridobile, kar so bile izgubile in še več. Vstajati so pričele tudi povsem nove unije. V pravilnikih je bil določen maksimalni delovnik in minimalna plača za vsako industrijo. Na drugi strani je vladla vrgla med staro šaro antitrustni zakon in velela malemu in velikemu biznisu, naj določa minimalne cene in odpravi "nepošteno" kompeticijo.

V tem novem poglavju kapitalistične Amerike je vse vrvelo. Milijoni delavcev so bili takoj dostopni do organizacije. Delavske unije so rasle skokoma, še bolj pa kompanijske. Medeni dnevi pa so kmalu minili za delavce, ker so hitro pričeli ob "reformirani" kapitalizem. Močne unije so imele na strani vlado — več ali manj — nove in šibke unije pa so dobile klofuto tudi od predsednika. To je bil slučaj v avtni in tekstilni industriji. Največ je dobil od administracije John L. Lewis, ki je ponovno in v kratkem času, zopet zgradil rudarsko unijo.

Nov duh je zašel tudi v Ameriško delavsko federacijo, ki je pred dvema letoma na konvenciji v San Franciscu nekako na polovico odobrila industrijski unionizem. Eksekutivno je instruirala, naj prične z veliko organizatorično kampanjo za organiziranje industrijskih unij v nekaterih masnih industrijah, predvsem v avtni, kavčukarski in cementarski.

Na tem polju je eksekutiva storila le toliko kolikor je bila prisiljena. Do kakšne dobro osnovane kampanje ni nikdar prišlo. Pozneje je nove federalne unije bolj ovirala kakor pa jim pomagala. Z veliko dvomnostjo je izdala napol industrijske charterje avtnim in kavčukarskim delavcem, nekateri pa je enostavno skušala razkosati in članstvo razdeliti med poklene unije, ki si laste papirnato jurisdikcijo. Več novih unij se je temu enostavno uprlo.

To je naravno moralo privedi do konflikta v Ameriški delavski federaciji. Na čelo teh unij in ideje za industrijski unionizem se je postavil John L. Lewis. Ker je bil njegov industrijski blok poražen na lanskem konvenciji federacije, je vse te unije strnil v Odbor za industrijsko organizacijo.

Namen tega odbora je bil izprva le propagiranje ideje industrijskega unionizma med organiziranim delavstvom, to-

da kmalu je moral svoj delokrog razširiti. Iz vseh strani je bil namreč oblegan z apeli za pomoč in stankah in pri širjenju unij. Namesto na Ameriško delavsko federacijo so se delavci pričeli obračati za pomoč in nasvete na Lewisov odbor, ki je okrog sebe zgrnil vse dinamične sile.

Eksekutiva ADF mu je pričela groziti in pošiljati ultimata, naj se razpusti. In ko je Lewisov odbor izmaneviral eksekutivo v pogajanjih z okostenelo jeklarsko unijo glede kampanje za organiziranje jeklarskih delavcev, kar je sprožil odbor sam, je bilo to preveč za samoljubje eksekutive AFL. Na polletni seji je sklenila breniti prizadete unije iz federacije, ako ne razpuste Odbora za industrijsko organizacijo do 5. septembra. Kot znano se slednje ni zgodilo, marveč prvo. S tem je federacija izgubila začasno skoraj 40% članstva.

Kako se bo ta konflikt zaključil, najbrž ni toliko važno kakor pa stališče Lewisovega odbora. To stališče je zapopadeno v determinaciji in kampanjah za organiziranje masnih industrij. Kolikor je razvidno iz izjav Lewisa in drugih voditeljev odbora, jim suspenzija prizadetih unij iz federacije ne dela posebnih skrbi. Če se jim posreči organiziranje jeklarske industrije, trdnjave največjih "openšaparjev", bo ta odbor nedvomno popolnoma zasenčil Ameriško delavsko federacijo. In dosednji rezultati tudi kažejo na popolen uspeh.

Novo poglavje v listih ameriške zgodovine — NRA — je zaključilo vrhovno sodišče. Več kakor dvomljivo pa je, da bo suspenzija ali pa celo končna izključitev industrijskih unij iz AFL napravila konec novemu poglavju v tekoči zgodovini ameriškega delavstva. Prav za prav se je to poglavje pod vodstvom Odbora za industrijsko organizacijo šele pričelo.

In z organiziranjem masnih industrij, kar pomeni, da "delavska aristokracija" ne bo več dominirala ameriškega delavskega gibanja, pač pa velikan masne produkcije, tudi politična organizacija delavstva v svoji lastni stranki ni več daleč. Ta stranka bo najbrže oportunistična in reformistična, toda to bo široke delavske mase odtrgalo od kapitalističnih strank in jih poslala na lastno pot.

BARITONIST JOHN GREEN NASTOPI PRVIČ PRED SLOVENSKO PUBLIKO

Peter Kokotovich za uspeh kampanjske prireditve kluba št. 1 v nedeljo 25. oktobra

Chicago, Ill. — Na prošli seji eksekutivne JSZ v petek 2. oktobra je Peter Kokotovich poročal o svojih vtisih med Slovinci in drugimi Jugoslovani v Torontu, Kanada, in o situaciji z ozirom na socialistično gibanje med Srbi in Hrvati v Detroitu ter med Srbi v Chicagu. V. Kokotovič je uposlen pri veliki družbi, katera ga pošilja iz mesta v mesto, da installira njene stroje. Prosti čas pa porabi za obiske in agitacijo med rojaki, med katerimi išče prilik za nastope na shodih in predavanjih.

Ko je čital, da klub št. 1 priredi v nedeljo 25. oktobra veliko kampanjsko prireditev v dvorani ČSPS, je obljubil storiti s svoje strani kolikor bo mogel in ob enem izjavil, da bo klubu št. 20 predlagal, da naj prodra v svojem delokrogu najmanj 50 vstopnic.

Ethel Kristan sporoča iz mesta Grand Haven, Mich., da se radevolje odzove našemu valilu. On bo torej v nedeljo 25.

oktobra v dvorani ČSPS glavni govornik. Dasi je v Chicagu v ožjem krogu sodrugov večkrat nastopil tudi v prejšnjih letih, ga na veliki socialistični prireditvi, kakor bo ta, že dolgo nismo čuli. Govoril bo o volilni kampanji z ozirom na položaj v Zed. državah in v Evropi, o kateri ima on strokovnjsko znanje in dober upogled v vse toke evropskega delavskega gibanja.

Naši Rdeči sokolčki (Red Falcons) bodo na tej prireditvi nedvomno razveselili s svojimi ljubkimi nastopi slehernega udeleženca. Uče se pridno in vsem v vzpodbudo.

Spored, ki se prične ob 3. pop., otvori s pozdravnim nagovorom Joško Oven, nakar zapoje "Sava" Internacionalo in nekaj drugih pesmi. "Savin" zborovodja je Jacob Muha in njena pianistka pa Mary Muha.

O ostalih točkah sporeda poročamo v podrobnosti v naslednjih številkih. — P. O.

Joško Oven in Paul Gauer govornika na shodu v West Allisu

West Allis, Wis. — V nedeljo 18. oktobra ob 2. pop. se bo vršil v naši naselbini v Labor dvorani shod, na katerem bo slovenski govornik Joško Oven, angleška pa Paul Gauer, kandidat za kongresnika, in Allen Busby, kandidat v državni senat. Shod sklicuje klub št. 180 JSZ. Vstopnina je prosta.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Shod in večerinka klubov št. 414 in 115 v Detroitu

V prejšnji številki je bilo pomotoma poročano, da se shod in večerinka kluba št. 114 JSZ vrši "dne 11. oktobra". Prejeli smo dva dopisa, da bo shod "dne 11. oktobra", tajništvo pa eno naznanilo, da bo "dne 10. oktobra". Demokratsko je, da "večina odločuje" in dva dopisa zaporedoma poslana sta pač "večina".

Nam je žal takih pomot, ki se ne bi dogajale, če bi poročevalci na datume pazili kakor potrebno in poleg datuma označili tudi dan, namreč "v soboto" "v nedeljo" itd., ne pa samo dne tega in tega.

Jos. Oblak.

THOMAS BO GOVORIL V CHICAGU

V petek 16. oktobra bo v Chicagu govoril soc. kandidat za predsednika Zed. držav Norman Thomas. To bo edini kampanjski shod soc. stranke v tem mestu, na katerem bo govoril Thomas. Vršil se bo

je radio padre Coughlin, volilno agitacijo, ki dela čast njemu in vsi socialistični stranki. Njegovi govori so stvarni in polni žgoče kritike proti vsem, ki so odgovorni za razmere kakršne so in za histerično politično gonjo, ki ne more prineesti ameriškem ljudstvu nič dobrega.

Naravno, da v takem morju zaslepljevanja, kakršno se je razlilo po Zed. državah, socialistična stranka ne more priti v ospredje, ker je njeno časopisje in organizacija šibka, dočim sovražniki ljudskih koristi razpolagajo z ogromnimi propagandističnimi aparati in z milijoni dolarjev v kampanjskih fondih. Toda socialisti imajo zavest, da so kljub svojem malemu številu v pravem in da je njihov volilni program edini, ki bi res spremenil razmere na boljše in omogočil socialno sigurnost vsem, ki so odvisni od dela za preživetje. Prej ali slej bo ljudstvo moralo seči po tem programu, kajti kapitalistične stranke črpajo iz njega po kosčkih — je toliko, da vržejo delavcem nekaj drobtin. Pridite v petek 16. oktobra na shod vsi, da čujete govornika in misleca, ki ga je vredno poslušati. Vstopnice v predprodaji dobite pri Proletarcu.

NORMAN THOMAS

v Eight Street gledišču na Osmi in Wabash ulicama. Prične se ob 8. zvečer. Vstopnice v predprodaji so po 25c in pri blagajni 35c. Vstopnice za rezervirane sedeže so po 40c.

Norman Thomas vodi v letošnji kampanjski zmedbi, ki so jo ustvarili politiki kapitalističnih strank in demagogi, kakor

A. SERAFIMOVIC:

ŽELEZNA REKA

ROMAN IZ CIVILNE VOJNE V SOVJETSKI RUSIJI

Prevel iz rušine za "Proletarca" ANGELO CERKVENIK

(Nadaljevanje.)

Potem so začeli zopet vsi hkratu govoriti, hitro in glasneje nego po navadi. Kakor da bi bili hoteli prepričati, izbrisati neizbrisni sledi smrtne strela! Tudi harmonika se je zopet oglasila.

"Vsi smo se rili skozi gozd proti tisti skali. Čutili smo, da nas bo vse do poslednjega moža vzel vrh. Ne, ne, smo rekli, ne more nam uspeli. Te strne stene ne bomo nikdar preplezali. Ne naprej ne bomo mogli ne nati. Kakor hitro se bo zdanilo, nas bodo posilili drugega za drugim."

"Kakor v mišnici!" se je nekdo zasmel. "Vsi smo si mislili: Vražji psi! Delajo se, kakor da bi bili zaspali! Pri naslednjem koraku pa bodo izšli na nas točo svinca! Samo deset strelcev naj postavijo tam zgoraj, pa bodo oba polka pokosili. Tako smo premišljevali, se vpenjali navzgor, stopali drug drugemu na ramena in celo na glave."

"Pa stari? Kožuh? Kje je bil?"

"Z nami je bil. Ko smo se priplazili prav do vrha, smo vsi mislili, da se živ človek ne more več vzpeti čez strmino, ki je merila do roba še kakšne štiri metre ter je stala pokončno kakor zid. Tedaj je izdrži stari s puške nekoga vojaka bajonet, ga zapeljal v neko razpoklino v steni ter stopil nanj. Vsi smo stori isto... Kmalu smo se vzpeli do roba..."

"Pri nas pa se je vsa stotinja potopila. Skakali so kakor zajci s kamna na kamen. Bilo je temno kakor v rogu. Zašli so ter se potopili vsi, do poslednjega."

Čeprav so se še tako živahno pogovarjali, čeprav so ognji še tako prijetno plapolali, vendar je nekaj pomnilo vso temo z neznosno napetostjo, nekaj, česar bi se bil vsakdo rad stresel, česar pa se nihče ni mogel otresti: duha, neznosnega duha po razkrajajočih se truplih.

Mati Gorpinka je dejala:

"Kaj pa je to?"

Pokazala je s prstom v temo. Vsi so pogledali v pokazano smer. Tam, kjer se dviga govorje, so plapolale, se premikale in pripogibale k tlom dimnate baklje.

Že znani glas se je oglašil iz teme:

"To so naši ljudje, ki pobirajo skupaj z mešani mrliče. Že ves dan pokopavajo mrliče."

Vsi so umolknili.

XXX.

Sonce sije. Morje se iskri. Daleč zgoraj njejo modro nebo ostri robovi temnomodrih pira. Cesta se vije vedno više in više.

Mestece v globini se beli; prav drobčkano se vidi ter vedno bolj in bolj izginja. Modri taliv je s pomoli vred od obrežja ostro odrezan; kakor da je med morjem in pomoli s vinčnikom in ravnilom zarisana črta. Zaprte gruzinski parniki se vidijo kakor tenke, črne črte. Škoda, da jih nismo mogli vzeti s seboj!

Sicer pa so vzeli zelo mnogo stvari s seboj. Šest tisoč topovskih nabojev in tristo tisoč nabojev za puške so naložili na vozove. Kramni gruzinski konji vlečejo, napenjajoč oljnato jermenje, po strmi cesti šestnajst gruzinskih topov. Na gruzinskih vozovih je nakupčeno vsakovrstno bojno orodje, poljski telefoni, šotori, bodeča žica, zdravila. Za temi vozovi vlečejo konji popolnoma nove sanitetne vozove. Vsega je bilo v izobilju. Samo nečesa ni: Kruha ni, sena ni!

Lačni konji se potrpečljivo pomikajo in majoje z glavami. Vojaki si pasove vedno bolj zožujejo, vendar pa so veseli. Vsak vojak nosi po dvesto do tristo nabojev. Živahno korakajo in dvigajo oblake prahu. Velike množice muh spremljajo kolono. V bleščem sončnem žaru se po taktu koraka razlega vesela pesem:

"Krmarica lepa, mlada,
vina nima, žganja ne..."

Vozovi, kolesiji, najrazličnejša vozila neprenehoma škripajo, škripajo brez konca in kraja. Izmed rdečih, katunastih podglavnikov pokukavajo omršave otroške glavičice. Po kratkavah, ki vežejo cestne vijuge, se vijejo brezkončne verige pešcev. Vsi so še vedno v starih, raztrganih capah, na glavah imajo razcefrane kape in zmečkane klobuke, v rokah palice. Zenske so bose in prav tako

razcapane. Nikdo ne žene več živine; krave, konji in celo psi so kratko in malo izginili.

Brezkončna, zvijajoča se kača, nenehno spreminjajoč barvo svojih brezštevilnih udov, se zopet plazi v gore proti pustim stenam, ob pobočjih, globelih, razpokah, plazi se proti gorskemu sedlu, odkoder bo zlezla navzdol v stepe, kjer bo našla kruha in krme, kjer jo čakajo prijatelji.

"Korakamo v taktu,
veselo pojoč,
žvižgamo fantje,
trpljenje je proč..."

Ali pa:

"Torcedor v boj,
torcedor..."

Nedosegljivi vrhovi se dotikajo nebeskega svoda. Mestece se je potopilo, potopilo se je v sinjino obrežja. Morje se dviguje nalik sinjemu zidu. Drevje, ki raste ob cesti, ga vedno bolj zakriva. Prah, vročina, muhe... Okrog in okrog pa od ljudi zapuščen gozdovi, v katerih prebivajo samo še živali.

V mraku se je razlilo čez vso dolgo kolono turbošno otroško moledovanje:

"Mati... jesti, piti...! Mati...!"

Omršavele matere s počnelimi, ptičje-drobnimi obrabi so z vnetimi očmi, stegujoč tenke vratove, gledale cesto, ki se je v vijugah dvigala vedno više in više. Hitro so stopale ob vozovih. Otrokom niso odgovarjale.

Kolona se je dvigala vedno više in više. Gozdovi so se redčili, naposled pa so popolnoma izginili. Vsenakrog jih je obdajala skalnata puščava, preprežena z globelmi, razpokami, skalnatimi ploskvami. Vsak zvok, udarec konjskega kopita, škripanje voz — vse je z vseh strani odmevalo, narasčalo v bobnenje ter prekričalo človeške glasove. Vsak trenutek so morali spravljati s pota padle konje.

Nepričakovano je žarina izginila. Z vrhunec je zapihal veter, nebo je posivelo. Neposredno nato se je razgrnila noč. Iz temnegega neba so se izlili potoki vode. Vode, ne dežja! Voda je divjala, prevračala ljudi in živino ter polnila temo z bobnečimi vrtinci. Voda je lila iz vseh koncev in krajev, iz oblakov, iz tal, z leve in desne, spredaj in zadaj. Voda je lila skozi cunje... Ljudje in živina so izgubili pravo smer in medsebojno zvezo. Vsak je capljal sam zase. Nihče ni vedel, ne kod ne kam.

Marsikoga je voda odplavila... Krik... A kaj je pomagal spričo bobnečega pekla človeški krik? Voda je brbotala... Kakor da so se rušile gore! Nihče ni vedel, ali je še kateri sodrug in sotrpin ostal živ. Vsakdo je vedel samo za sebe samega.

"Na pomoč!"

"Jezus, Jezus, konec sveta!"

Mislili so, da so zakričali, v resnici pa so njihove modre ustnice samo šepetale.

Konji, ki jih je bobneča voda odnesla, so povlekli za seboj vozove v prepadu, a ljudje niso nič opazili, marveč so mislili, da stopajo še vedno za vozovi.

Otroci so se skrivali v premočene blazine in obleke ter so jokali:

"Mati... mati... oče!"

Menili so, da so slišali svoje glasove, v resnici pa so slišali zgolj bobnenje vode, ki je z nevidnih sten strgala nevidno kamenje ter ga valila navzdol, slišali so samo tuljenje vetra, ki je spremljalo divjanje vode.

Zdajci se je človeku zazdelo, da je nekdo, ki je v tem zblaznelem peklu gospodoval, nepričakovano odgnal ogromno temno zaveso, nakar je neznosno ostro zatrepetala sleherni stvarca v bleščeči sinjini, vsaka stvarca, ki je bila od tega hipa zavita v nepredorno temo noči. Skrivljena hrbitišča gorovja so rezala nebo, ki je bilo obžarjeno z bleščečo sinjino. Prav tako ostro so se od teme odražale ostro brušene skale, robovi prepado, konjska ušesa. Svetloba je strahotno švigala na vse strani, v omamljujoči svetlobi so se videli vsi predmeti mrtvaško mirni, kar je na človeka še najbolj strahotno vplivalo.

(Dalje prihodnjič.)

Socializem ni nauk potrpljenja, temveč nauk boja.

TOLOVAJ, KI MORI ŠPANSKE DELAVCE

Na tej sliki na levi je general Francisco Franco in na desni njegov pilot. Franco je vrhovni poveljnik fašistične kontrarevolucije, kateri pomagajo Hitler, Mussolini, papež in fašistična portugalska vlada.

V nedeljo 11. oktobra bo velik dan v South Chicagu

Društvo Delavcev št. 8 SNPJ bo imelo v nedeljo 11. oktobra v Hrvatskem domu v So. Chicagu slavlje, na katerem bo glavna toka sporeda socialna drama "Rdeče rože". Vprizori jo dramski odsek kluba št. 1 Pozdravni govornik bo Fr. Kosich, predsednik društva. Med programom in na plesni zabavi v vrhnji dvorani bo igral John Kochevarjev orkester.

O pomenu tega slavlja in o igri "Rdeče rože" bo govoril Filip Godina, upravnik Prosvete. Med dejanji zaigra par komadov na piano harmoniko Jos. Kosich mlajši, v ostalem pa bo občinstvo sledilo pretresljivi socialni drami "Rdeče rože". Kar nas je v So. Chicagu, smo uverjeni, da bo slavnega delavskega in nekaj tudi drugega občinstva v dvorani toliko, kolikor ga bo mogoče stlačiti notri. Zatorej, br. Godina, glej, da boš avdijenci poudaril, naj ne dela šuma po nepotrebnem niti s kašljem, ako ga je mogoče zadržati. Nekateri v So. Chicagu smo predstavo "Rdečih rož" že videli, pa želimo, da bi jo enako mirno uživali udeleženci prihodnje nedelje v Hrvatskem domu.

Kakor ste čikažani in rojaki v sosednih naselbinah v Indijani že videli, smo izdali letak, ali lepak, pravzaprav plakati, ki je velik kakor polovica rjuhe. Velik je zares, vsak pravi — prevelik — ampak prav zato so ga ljudje gledali in tako

je nam tudi ta način oglašanja izdatno pomagal.

Čikaške goste — tiste, ki so bolj razvajeni, pa prosimo, naj ne grajajo, če jim ne bo vse po volji, ker tudi nam ni. Vemo pa, da skušamo storiti najboljše v prid društva in delavske izobrazbe. S tem je veliko truda in stroškov, zato smo hvaležni za sodelovanje vsem, ki so nam ga naklonili.

Član "Delavca".

Zanimiv mladinski koncert in zabava

Bridgeport, O. — Poletje je minulo, pikniki so v kraju in pričele so se prireditve v dvoranih. Tukaj imamo dramatično društvo, ki obeta več predstav to sezono. Nekaj bo za našo naselbino pa popolnoma novega. Naša mladina bo pod vodstvom V. Lisjaka priredila študentovski koncert s petjem in z igranjem na različne instrumente. Naša tukaj rojena mladina se zanima za slovensko pesem in tudi za slovenski jezik, samo če jih kdo spodbuja in uči. Slovenski starši bi se lahko nekoliko bolj pobrigali, da bi govorili s svojimi otroci tudi v slovenskem jeziku, pa kakšno pesem bi jih naučili. Nekateri to delajo, a moralo bi jih biti več. Ali ne bo to užitek, ko boste zopet slišali iz mladih grl lepe slovenske pesmi? Kakor je razvidno iz programa, bodo nastopili mladi dečki in deklice iz več bližnjih naselbin, in še iz Triadelphije in Elm Grove, W. Va. Sodelovali bodo tudi čehi, Poljaki in ameriški fantje in dekleta, ki

"Komunistična nevarnost" nalašč izmišljena, da se z njo preslepi volilce

(Nadaljevanje s 1. strani.)

je na shodu v Des Moinesu, Ia., trdil, da komunistični predsedniški kandidat Browder "odprto agitira za Roosevelta".

Komunistična kampanja je letos z delavskega stališča resnično žalostna. Tako oportunistične delavske stranke v tej deželi še ni bilo, kakor je danes komunistična. Samo da časopisje piše o nji in ji pripisuje moč in vpliv, ki ga nima, pa je njen štab nadvse zadovoljen.

Ne samo predsednik Roosevelt, tudi LaFollette v Wisconsinu in farmer-laboriti v Minnesoti odklanjajo "komunistična" indorsiranja. Reakcionarne časopisje piše o tem na dolgo in široko in ustvarja "komunistični strah", komunisti pa si domišljajo, da so res politična sila, ne pa "bav-bav". Kar se tiče publicitete, si jo

znajo dobiti, ker manevrirajo z oportunizmom. In če ne sami, pa se dobe bedaki, kakor sta župan mesta Terre Haute v Indijani in njegov policijski šef, ki sta mislila, da se bodo vse "ameriške institucije" zrušile, če bi v njunem mestu dovolila govoriti v radiu ali v dvorani komunističnemu predsedniškemu kandidatu. Zato sta ga zaprla in ga nato pognala iz mesta. S tem sta mu dala več publicitete, kakor pa si bi jo Browder mogel kupiti s pol milijona dolarjev. Republikanci, demokrati in tudi komunisti igrajo v tej kampanji slepe miši, zavedeni volilci pa mislijo, da se gre zares. Zaverovani so v igro, pa ne morejo videti stranke, ki je pred njimi s poštno agitacijo in z res konstruktivnim programom. Kdor pa jo vidi, bo glasoval za Thomasa in Nelsona.

Italija in Nemčija podpirata Francovo revolto neglede na druge dežele

(Nadaljevanje s 1. strani.)

razpravo, večinoma z argumentom, čemu komunisti zahtevajo od buržvazne Francije v pomoč Španiji veliko več, kakor pa si upajo vprašati od sovjetske Rusije?

Na to dejstvo jih je opozoril tudi Blum in komunistične zahteve za intervencijo Francije v španskem konfliktu so pomehale. Blum je na krmilu francoske republike in ostane, dokler ga ne zavrže parlament, ali pa se mu pripeti kaka nezgoda. Francosko ljudstvo ni za vojno, ne za intervencijo. Preveč je trpelo v zadnji svetovni vojni, pa je danes pripravljeno prenesti marsikaj, samo da se izogne novemu klanju. Če mu bo to mogoče, je kajpada odvisno predvsem od Hitlerja in Mussolinija.

Blum je svojim kritikom na levi dejal, da ni diktator, zato ni v njegovih rokah, če je Francija pripravljena začeti vojno v obrambo demokratične Španije ali ne. Komunisti so migljaj razumeli, kajti predno bo Francija mogla v tako vojno, mora postati skoz in skoz delavska, dočim je danes v nji buržvazija s svojimi mogočnimi fašističnimi kombinacijami toliko jaka, da lahko zaneti vsak hip civilno vojno in se nanjo tudi pripravi.

Drugo dejstvo, ki ga v presojanju francoske vnanje politike moramo vpoštevati je, da bi bila Francija brez pomoči Anglije v vojni s Hitlerjem in Mussolinijem v naprej obsojena porazu. Na krmilu Velike Britanije pa je stranka torijev, ki sicer verjame v demokracijo, pod pogojem, da se i pod njenim okriljem varuje svetost privatne svojine in profita.

Nihče v kapitalističnih krogih ne veruje, da bo sedanja španska vlada, če zmaga, služila kapitalizmu. Raditega je proti nji tudi mogočna Velika Britanija, ne sicer odkrito, ampak zvičajno, kar je svojstvo torijskih diplomatov.

Angleškemu kapitalizmu je fašizem jako neljub, ker je navajen tradicije svobodnega razmahovanja. Še veliko bolj pa so mu neljubi taki delavski režimi, ki so obvezani nadomestiti kapitalistično s socialističnim gospodarstvom. Zarati tega uradna Anglija podzvestno podpira fašistično kontrarevolucijo v Španiji, četudi jo je strah ob pomisli, da se bo fašistična Španija prej ali slej zedinila z Nemčijo in Italijo ter drugimi fašističnimi sateliti proti Angliji, da jo spravijo s svetovnega odra in si razdele njeno dedščino.

Iz civilne vojne v Španiji se lahko učimo, da je resnična nevtralnost nemogoča. V interesu Mussolinija, Hitlerja in papeža je, da zmaga v Španiji fašisti. V interesu modernega kapitalizma bi bilo, da bi v Španiji ostala na krmilu demokracija buržvazna vlada. Ampak kapitalizem se vselej pridruži tisti skupini, pri kateri ima najmanj izgubiti. Zato je s fašizmom.

Ves liberalno misleči svet in vse delavsko gibanje neglede na stranke in struje pa izgubi, ako bo v Španiji poražena vlada, ki je na krmilu po volji ljudstva in je prišla na površje edino in popolnoma z demokratičnimi metodami.

Reakcionarne sile v Španiji, Nemčiji, Italiji in Portugalski, in sploh dogodki po vsem svetu, pa so nam nauk, da smo danes RESNIČNO v zgodovinskih obdobjih prehajanja iz starega socialnega sistema v uredbu, v kateri poganja socialistični gospodarski red svoje prve res močne mladike.

so učenci glasbene šole "Excelsior Music Studio". V nji se vsi skupno vežbajo. Za petje je šola prosta. Staršem, ki imajo otroke, katere veseli petje, priporočam, da jih pošljejo v to šolo. Za informacije pišite na Excelsior Music Studio, P. O. Box 792, Bridgeport, O.

Starši ste vabljeni, da se udeležite tega prvega koncerta in pripeljete tudi otroke s seboj, da bodo videli in slišali, kaj se da napraviti v tej kratki dobi šestih mesecev, odkar se je ustanovila šola, če je volja in korajža.

Za ta koncert vlada veliko zanimanje, kar je razvidno iz tega, ker je, ko to pišem, že nad 100 vstopnic prodanih. Dobijo se pri Frank Matkotu, Bridgeport, Ohio, in Joe Snoju, Brookside, O. Cena je samo 25c. Koncert se vrši 31. oktobra ob 7:30 zvečer v Društveni dvorani na Boydsvillu, Stop 16. Program obsega 10 točk. Ko bo končan, sledi prosta zabava in ples.

Slovenske točke bodo peli Margaret Mihelčič, Ann Widmore, Ludvik Lapotnik, Sony Boy Primožič, Helen Mesojedick, Blaine, O.; George Mozak, Ray Rebol, Margaret

Snoy, Brookside, O.; Mary Masver, Neffs, O.; Stanley, Joe Skoff, Dorothy Exner, Barton, O.; Fran Kosen, Pauline Novak, Elm Grove, W. Va.; John Frankovic, Blaine, O.

Skupne pevske in godbene vaje se vrše vsak četrtek ob 8. zvečer v društveni dvorani na Boydsvillu. — Frank Matko.

O razstavi Peruškovih slik v La Sallu

La Salle, Ill. — Nad sedemdeset slik slovenskega slikarja Peruška je bilo v petek, soboto in nedeljo, 25.-27. septembra v tukajšnjem Slov. domu. Dasi take prilike še nismo imeli in jo morda ne bomo, je bil poset bolj slab, čemur je bilo nekoliko krivo tudi slabo vreme. Prodanih je bilo enajst slik. Izmed večjih je kupil dve Slovenski dom in eno Fred Malgai.

V času razstave je bil med nami tudi umetnik Perušek in njegova soproga. Udeležilo se je je tudi nekaj rojakov iz Chicaga ter par drugih iz vnanjih naselbin. — Poročevalec.

Naročite knjige iz Proletarčeve knjižarne.

NAROCITE SI NAJNOVEJSO KNJIGO

LOUIS ADAMIČA:

CRADLE OF LIFE

(ZIBEL ŽIVLJENJA)

CENA \$2.50

V zalogi imamo tudi sledeče Adamičeve knjige:

LAUGHING IN THE JUNGLE... \$3.00

GRANDSONS... 2.50

DYNAMITE... 2.00

KNJIGARNA PROLETARCA

2301 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Pišite po cenik naše knjižarne!

Zamorski baritonist JOHN GREEN.—Pevska zbor "Sava" in "Karl Marks".—Red Falcons.—Slovenski govornik ETBIN KRISTAN.—Dramska skica.—Socialistični kandidat za podpredsednika GEO. A. NELSON.—Muzikalne točke.

TO JE NEKAJ IZMED TOČK SPOREDA, KI GA BOSTE ČULI NA KAMPANJSKI PRIREDITVI KLUBA ŠT. 1 J. S. Z. V CHICAGU

v nedeljo 25. okt. ob 3. pop. v dvorani ČSPS

NABAVITE SI VSTOPNICE V PREDPRODAJI!

PROBLEM OBNOVITVE SOCIALISTIČNEGA GIBANJA V JUGOSLAVIJI V LUČI DIFERENC IN RAZMER

Piše JOSIP OŠLAK

(Konec.)

Dve veliki državi v Evropi s fašističnimi režimi, izredno ekspanzivno zunanjo politiko, prirojeno na sistem gotovih dejstev, zbirata danes v sredi Evrope svoje zavezničke po svetovnem nazoru pod parolo: za fašizem in proti demokraciji. Kam se bo tehnika nagnila je pri vsej neodločnosti in konferenčni manjli demokratske diplomacije težko reči.

Kakor je hvaljevredno spoznanje prijateljev v drugih državah, da je treba z vsemi sredstvi delati na rešitvi osnovnih tekovin, priborjenih v dolgoletnih borbah, tako izgleda, da se na drugi strani jugoslovanski socialisti iz vseh teh dogodkov nismo ničesar naučili.

V Sloveniji je bil sklenjen sporazum z združenjo opozicijo. Na Hrvaškem, kjer bi mogel tak sporazum pokretu edino koristiti, ustanovljajo Mačkovi pristaši svoje delavske organizacije proti nam. V Srbiji vidimo konsekvence opozicijskega zemljoradnika Dragoljuba Jovanovića tavati semtertje in nihče izmed naših ljudi se ne najde, ki bi dal pobudo za skupno politično akcijo delavcev s kmeti.

Kot za Italijane v Livorno in za Avstrijce Linz, je bil Vukovar v isti meri usodepoln za naš pokret. Izgleda, da se od Vukovarskega kongresa dalje ne moremo razviti v večje delavsko-kmečko gibanje in človek se ne more ubraniti vtisa, kakor da vlada ponekod prepričanje, da pač mora tako biti.

Do danes nismo bili v stanu postaviti hrvaško vprašanje v ospredje problemov. Zato je ostal naš pokret majhen, omejen na sindikalistične akcije, podoben otokom na Jadranskem morju.

Po dveletnih stikih se je posrečilo ustvariti v Sloveniji politično konfederacijo z ostalo opozicijo in nikogar ni, ki bi temu nasprotoval. Istočasno pa moramo čitati izjave hrvaških politikov, da opi tako konfederacijo z našimi južnimi prijatelji odklanjajo.

Zdi se nam več kakor nelojalno, prijavljati stranko v trenutku, ko vsa ostala opozicija, s katero smo navezali stike v najbolj industrijskem delu dr-

žave, tega namena nima. Napake našega pokreta se z onimi iz inozemstva ne morejo prispodabljati, ker je ta pokret majhen in nima nikakega bistvenega vpliva na notranjo politiko v državi in to predvsem radi tega ne, ker imamo pri nas neresen notranje-političen problem, ki stoji v ospredju zahtevanja vsega ljudstva.

Toda zakaj hodimo ravno mi okrog tega notranjega vprašanja kot mačka okrog vrelke kafe? Zakaj prevladuje n. pr. pri Topaloviću v pogledu na notranjo ureditev princip neke samouprave? Lahko bi s pametno in prožno politiko tudi mi prispevali k rešitvi notranje-političnih vprašanj, ki so nesporno nujna in predpogoji za soc. diferenciacijo. Dokler ni rešeno hrvaško vprašanje ne more biti govora o kakih potencialnih socialni diferenciaciji in večjem razmahu našega pokreta, zato smo vendar mi bolj kot kdorkoli zainteresirani na rešitvi tega spora in bi morali biti nositelji sporazuma. Namesto da smo si že davno osvojili program opozicije, ki postavlja rešitev notranje-političnega spora v ospredje, smo vedno trdili, da je vse to za nas že rešeno, ljudske mase so bile pa drugega mnenja in so šle mimo nas svoja pota, zato smo ostali tudi temu primeru majhni in osamljeni in se od Vukovarja dalje nismo mogli povzpeti do pokreta, ki bi po svoji moči in po svoji intelektualni sili odgovarjal duhu časa.

Dvakrat se nam je nudila prilika postati važen politični činitelj v državi. Tudi ta prilika je šla mimo nas. Prvič, ko smo v svoji paragrafski hipertrofiji prijavili stranko s programom za notranjega ministra avtoritativne države, ki bi bil preplašil še celo notranjega ministra velike in demokratske Anglije, da je izgledalo, kakor da ustvarjamo stranko za notranjega ministra in ne za delavski pokret. Pozabili smo, da živimo v izrednih prilikah in posnemati smo hoteli taktik še precej demokratske Evrope, med tem, ko bi bili morali vedeti, da režim dveh vidnih nasprotnikov ne preneha. Da smo takrat spretnjeje postopali, bi dandanes naši

parlamentarni zastopniki vse obsežne točke dotičnega programa znova in znova lahko ponavljali in bili bi močan politični faktor v državi.

Drugič smo zamudili postati res prava kmečko-delavska stranka, ko nismo ob priliki Jevtičevih volitev vključili vse mu bograjskemu aparatu mogli zbrati predpisano število podpisov, ker se je mislilo, da bo že nekako šlo. Lista je bila zavrnjena, takratno navdušenje za našo stvar se je pa temeljito poleglo.

Danes stoji opozicija drugače napram režimu nego takrat, ona ni več pasivna, ona dela pozitivno politiko. Ne more biti tedaj nič bolj pametno, kakor v vsej državi inicijativno delati na ustanovitvi združene opozicije, odpraviti vse zapreke in na ta način po svoje prispevati k ureditvi notranjih sporov.

"Svoboda."

Nelson na shodu v Clevelandu

Cleveland, O. — Poleg drugih strank v Clevelandu se tudi socialistična trudi zanesti svojo propagando med širšo maso. V ta namen je povabila več govornikov, da pouče ljudstvo o sedanjih problemih in o socia-

GEORGE A. NELSON

lističnem programu. Dne 26. sept. je v Clevelandu v City klubu govoril župan mesta Milwaukee, Daniel W. Hoan. Na shodu, na katerem je predaval med drugim o gospodarstvu v velikih mestih, ga je poslušalo več prominentnih Clevelandčanov.

V petek 9. oktobra ob 8. zvečer pa bo govoril v spodnji dvorani Slov. nar. doma na St. Clair Ave. George A. Nelson, socialistični kandidat za podpredsednika Zed. držav. Ob tej priliki se vrši tudi mali banket in cena za krožnik oziroma večerjo je samo 50c. Člane klubov in somišljenike vabimo, da se tega banketa udeležijo v obilnem številu.

Nelson je po poklicu farmer in prejšnji poslanec v wisconsinski legislaturi, podpredsednik zveze farmarjev, sodelovnik farmerskih strokovnih listov, ustanovitelj raznih združenj in socialistični agitator. Socialist je postal v mladosti, kajti na svojih potovanjih je videl veliko bede in jo tudi sam okusil.

Torej naj bo ta petek 9. oktobra dan vseh zavednih delavcev in delavk. Imeli bomo priliko seznaniti se s podpredsedniškim kandidatom socialistične stranke, po banketu pa se bo vršila prosta zabava.

Oni, ki se banketa ne mislijo, udeležiti, naj pridejo govornika vseeno poslušati. Delavci in delavke, delujmo skupno, da nas ne pohađa fašizem, kakor se to dogaja v Evropi.

Na svidenje! — John Krebel.

Vinska trgateg družstva "Danica"

N. Braddock, Pa. — V naselbinah Rankin imamo Slovenci samostojno društvo "Danica", ustanovljeno leta 1915. Ima približno 60 članov. Večinoma so Slovenci iz Belokrajine in Hrvači. Imamo svoj dom na

CHICAGO V DEŽEVJU

Ko je to jesen nastalo v Chicagu deževje, je v nekaterih delih mesta nastala poplava, ker odvodni kanali niso mogli deževnice sproti požirati. Na Sliki je del mesta pri Grand parku severno od Harrison Ave., slikan v časov naliwo in poplave. V ostalem pa Chicagu ne pozna povodnji.

332 Third St. Društvo plačuje \$100 posmrtnine in \$8 na teden bolniške podpore. Pionirski našo društvo letos ni imelo, zato prireditelj v korist svoje blaginje vinskih trgovcev, na katero vpljudno vabimo vse rojake tu in v okolici. Torej na svidenje na zabavi in vinski trgovci "Danice". — Anton Rednak.

Shod in večerinka klubov št. 114 in 115 v Detroitu

Detroit, Mich. — Socialistična kluba št. 114 in 115 JSZ ter mladinski odsek priredijo v soboto 10. oktobra (ne v nedeljo 11. okt., kakor je bilo pomotoma poročano), javen shod in večerinko v Slov. nar. domu na 17153 John R. Začne se ob 6. zvečer. Po shodu bo prosta zabava in ples. Glavni govornik bo Fr. Zaitz, urednik Proletarca. Imeli bomo tudi angleškega govornika iz Detroita. Na shod in večerinko bo vstopnina samo 25c.

Nahajamo se v kritičnem času. Kapitalistične stranke mečeje blato druga na drugo. V taki dobi je za nas še posebno potrebno, da smo čimboljše poučeni o svoji stranki, o njeni taktiki in programu.

Slovenski delavci v Detroitu, pridite vsi na to prireditve. Ves morebitni prebitek gre v klubovo blaginjo in v kampanjski sklad soc. stranke.

Da pa bo večerinka čim polnejša, je odbor preskrbel prave kranjske kuharice in kelnerce, da nam pripravijo razne dobrine, kot golaž, klobase, jetra itd.

Članstvo klubov št. 114 in 115 obveščam, da se vrši izredna seja obeh klubov v petek 9. oktobra ob 8. zvečer v Slov. nar. domu na John R. Udeležijo se je tudi urednik Proletarca. Sklicana je predvsem radi tega, da razpravljamo in sklepamo, kako pospešiti in ojačati naše aktivnosti v klubih. Pridite gotovo!

Soc. pevski zbor "Svoboda" je po letnih tednih tudi prišel z vajami, kakor vsako leto. Vsi člani, ki še niso prišli, so vabljeni, da to store na prihodnji skušniji. Vaje se vrše vsak petek, pozneje pa tudi ob nedeljah popoldne v Slov. nar. domu, da se jih lahko vsak udeležuje. Vabimo tudi druge naše rojake pevce in pevke v Detroitu, da pristopijo k "Svobodni". V letošnji sezoni ima zbor v načrtu vprijeti kar dve igri s petjem. Enkrat v novembu vprijeti veseligr "Detektiv Megla". Je zelo zanimiva. Prejeli smo jo nedavno iz Ljubljane iz založbe "Drama".

Prihodnjo pomlad obhaja "Svoboda" 20-letnico obstanka, zato se zopet pripravlja na nekaj boljsega. Nametava vprijeti spevoigr "Spominška plošča", ki jo ima v arhivu Prosvetna matica in je bila v Chicagu pred par leti igrana z velikim uspehom. "Svoboda" torej vztrajno deluje in skrbi, da naša glasba v Detroitu živi. Vsi tisti pevci in pevke, ki še niste prišli, odzovite se, kajti z vajami pričnemo za obe igri hkrati.

Prav tako vrši svojo nalogo dramski odsek klubov št. 114 in 115, da ne bo za svojimi prejšnjimi predstavami prav nič zaostajal. — Janko Zornik.

Nova slovenska restavracija in gostilna

Chicago. — Mrs. A. Mladici, ki je znana večini čikaških Slovencev, je nedavno otvorila na 1205 So. Western Ave. veliko moderno restavracijo in gostilno: Pomagajo ji njeni otroci. Otvoritvena slavnost se je vršila koncem septembra. Prostor je izredno čist in umetniško dekoriran.

Peter Benedict, socialistični kandidat za blagajnika

Detroit, Mich. — Socialistična stranka v Michiganu je ostala zvesta narodni organizaciji in ne podpira kandidatov demokratske in republikanske stranke, pač pa je nominirala svoje, kakor zmerom. Socialistični kandidat za governerja je John C. Monarch iz Battle Creek. Roy M. Matthews, posestnik prodajalne v Vermontville, je kandidat soc. stranke za zveznega senatorja, Emanuel Seidler za državnega pravnikar, Nahum Burnett za državnega pravnikar in Evelyn Berglund za državno tajnico. Dalje ima soc. stranka kandidate v vse druge državne urade.

Posegla je tudi v volilni boj v Wayne County, v kateri je Detroit. Med socialističnimi kandidati v okrajne urade je tudi Peter Benedict. On je nominiran v urad okrajnega blagajnika. S. Benedict je več v trgovskih, finančnih in zemljišnih poslih, zato se o njemu lahko reče, da je sposoben za tak urad.

V soboto večer bo tu govoril na prireditvi kluba št. 115 in 115 s. Frank Zaitz, da damo kampanji med nami čimvečji zamaž. — Poročevalec.

Težki problemi JSZ

Detroit, Mich. — Kot star član soc. stranke opazujem vse to vretje in ne morem razumeti, kaj je narobe, da nekateri stari sodruzi, nam boriteži, nimajo obstanka! Orali so tedino, porabili svoj prosti čas za delo med maso, vzpodbujali so nas, da le v organizaciji je moč, kajti posamezniki so le kot čolnarji brez vesla. Vsi ti naši sodruzi so bili več ali manj šikanirani, bodisi s strani reakcije in klerikalcev, sedaj pa, če bi kapitulirali in rekli, da smo v napačni družbi, bi se nam nasprotniki lahko očitno režali v obraz, češ, "pa smo le mi imeli prav!" Ali naj si stari sodruzi zdaj na vse to zamaše ušesa, da ne bi slišali, in zamiže, da ne bi videli?

Ali je naše socialistično agitacijsko delo končano? Ali smo naloge, katerih smo se lotili, dovršili?

"Ne!" je moj odgovor.

Ce je socialistična stranka spremenila taktiko, katere da našnjemu času ni bila več prilagojena, tedaj moramo priznati, ako smo praktični, da spremembe so potrebne. Se celo stara reakcija spreminja

liti naše moze v urade, v katere smo jih nominirali. Toda združiti moramo vsa svoje moči in delati kot še nikoli prej, ako hočemo zmagati proti nasprotnim silam. Treba bo sklicati volilni shod, dobiti dobre govornike in storiti sploh vse kar je v naši moči, da zainteresiramo tudi tiste naše rojake, ki so zdaj brezbržni.

Klub št. 37 JSZ bo imel sejo v četrtek 8. oktobra. Vabljeni ste nanjo vsi člani in simpatizirarji. S. Shostarich nam je obljubil, da bo predaval o farmer labor progresivni federaciji in o fašistični revoluciji na Španskem. Kdor ga je že čul govoriti, ve, da predmet dobro obdela, kadar se pripravi. Zato priporočam, da naj vsak član pripelje na to sejo vsaj enega prijatelja. Ako je udeležba dobra, ima članstvo veselje do dela, če pa je navzočih le par oseb, pa izgube še ti navdušenje in voljo prihajati na seje.

Da ne zadremljemo popolnoma, skrbje republikanci in demokrati. Zadržne čase se v mestni zbornici prerekaajo, ali more mesto obdržati policijsko konjenico, ali se jo naj odpravi. Šef policije, ki je socialist, pravi, da konji policajem niso potrebni in pomenijo le nepotreben okrasek in izdatek. Law and Order liga in nestrankski aldermani pa trdijo, da jih policija potrebuje. Ti možakarji so v zadnji volilni kampanji prošlo pomlad trdili, da so za znižanje davkov in mestnih izdatkov. Ko pa so prišli v večino, je bilo prvo, kar so storili, da so odobrili vsoto za vzdrževanje konj. Zupan Hoan in prejšnja večina takega troška ni dovolila. Naš novi policijski šef se strinja s tem in pravi, da policaji laglje opravljajo svoj posel peš, kakor pa na konjih.

Nestrankski mestni možje hočejo pokazati svojo moč in so sklenili spraviti to vprašanje na referendum, neglede na stroške, ki jih s tem povzročijo. Mesto Milwaukee bo imelo med drugimi torej tudi konjske kandidate. Delavci pa lahko zdaj premišlujejo, ako so storili prav, ker so izročili večino v mestni zbornici takim ljudem. Socialisti ne bi nikoli trčili denarja in časa s tako neumnostjo.

Christina Podjavoršek.

Unije v Oaklandu si grade dom

Unije v Oaklandu, Calif., si grade dom, ki bo stal 125.000 dolarjev.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS: At 3724 W. 26th Street 1:30-3:30; 6:30-9:30 Daily Tel. Crawford 2212 At 1858 W. Cermak Rd. 4:30-6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel.: Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

DR. F. PAULICH

ZOBOZDRAVNIK

Ordinira vsak dan raze narede od 9. zjutraj do 9. zvečer. V nedeljo po dogovoru. PHONE: CICERO 610 2125 SO. 52ND STREET CICERO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

TA VELIKI, NOVI ABC PRALNIK

S POPOLNO OPREMO

SAMO \$59⁵⁰

SAMO \$5 TAKOJ

ostalo na obroke z vašim računom za elektriko

Automatična odtočna sesalka prihrani čas in delo

Ta veliki, novi ABC pralnik opremljen z avtomatično odtočno sesalko, vas stane samo \$59.50. Oglejte si ga na izložbi v najbližnji električni trgovini.

POSEBNOSTI Izredno velika kad-porcelanasta izgotovit. ABC gonilnik — pere obleko čisteje z manjšo obrabo. ABC ovijač — z varnostno zaponko. ABC vlagalec perila.

To cover interest and other costs, a somewhat higher price is charged for Washers sold on deferred payments.

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

DOWNTOWN—72 W. ADAMS STREET—132 S. DEARBORN STREET Telephone RAInbold 1200, Local 66

4834 S. Ashland Ave. 3460 S. State St. 4833 Irving Park Blvd. 2733 Milwaukee Ave. 2950 E. 92nd St. 4231 W. Madison St. 1116 S. Michigan Ave. 852 W. 63rd St. 4562 Broadway

FEDERAL COUPONS GIVEN

ANGELO CERKVENIK:

"DVOJNIK"

ZGODBA VOJNEGA UJETNIKA

Nadaljevanje.)

niti.

Hela je bila prelepa dekle. Dunajčanka. Blondinka, samo obri je imela ogljenočrne.

— Sedite, sestra!

Sestra Hela je sedla.

— Izvolite.

Pohitil ji je cigarete.

— Hvala, gospod polkovnik; saj veste, da ne kadim.

— Mislim sem, da ste se že poboljšali. Se vedno puritan-ka? Ste še vedno abstinentka?

— Še vedno.

— Zakaj je neki gospod bog ustvaril vino?

— Če bi bil ljubi gospod bog sploh kaj ustvaril, se ne dvomno ne bi dal izrabljati kot dokazni material za vsako neumnost, ki jo ljudje trdijo!

— Nimam rad ženskih Sokratov.

— Najbrže niti moških ne!

— Nestrpnosti ste radi; bi zvedeli, čemu sem vas povabil?

— V nedeljo bi rad jahal v Levico. Vaša družba bi mi bila zelo prijetna! Saj radi jahate, ali ne?

— Ne morem, gospod polkovnik, potrebna sem tukaj.

— Zdi se mi, da vam moja družba ni prijetna?

Polkovnik se je dvignil. Bil je visok in postaven, gladko obrit. Videti je bil še čil in mladeniški. Nihče mu ne bi bil prisodil več nego kakšnih štirideset let. Pa jih je imel že okrog petdeset. Obstal je pred Hela ter se zagledal s svojimi temnosivimi, malce mrzlimi očmi vanjo. Predirljivo ji je gledal naravnost v oči.

Hela pa ni umaknila pogleda.

— Saj sem vam že nekaterekrat povedala, gospod polkovnik! Čemu bi venomer isto go- dila? Niti misliti si ne morem, da bi najino razmerje moglo biti le za trohico drugačno nego je.

— Reči hočete: razmerje med predstojnikom in podrejenim, ali ne?

— Niste me napak razumeli!

— Povejte mi vendar enkrat bolj otipljivo, zakaj se to razmerje ne bi moglo spremeniti v intimnejše razmerje?

— Častnik ste, po poklicu ste častnik!

— In?

— Ne morem si misliti, da bi mi bil intimnejši prijatelj moški, ki si je izbral takšen poklic.

— Ta pa kar nekoliko rdeč-karsko diši!

— Utegnete imeti prav!

— Kako naj to umem?

— Končajva, brezpomembno je, da bi se igrala slepe miši!

— Počakajte še en trenutek! Nekaj vam moram naročiti. V bolnišnici imam nevarnega zločinca.

Hela se je morala nasmehniti.

— Vi se smejete!

— Da, gospod polkovnik!

— Pa zakaj?

— Zakaj? No, ker imamo v bolnišnici — zločinca!

Zopet se je zasmejala.

Vrag naj vas razume! Vidite, ta tako zvani Berenini ni Berenini, marveč Franceschini.

— Kdo? Franceschini?

— Da! Poglejte si ta album!

Odprl je album, ki je ležal na mizi, ter ji pokazal Franceschinijevo sliko.

— No, kaj pravite, kdo je to?

— Prav imate, to je njegova slika!

— Zdaj pa prečitajte besedilo! Spodaj v desnem kotu!

V desnem kotu spodaj je bilo natančno opisano kje, kdaj in kako je Franceschini prebegnil v Italijo. Pozneje so bile vpisane pripombe novejšega datuma: številke raznih odlokov vojnega ministrstva, ki so bile v zvezi z delovanjem Franceschinija.

— Nevaren tič, a?

Hela je molčala.

— Enega tička že imamo v kletki; upam, da nam bo uspešno poloviti še druge.

— Ne razumem, zakaj ste mene vabili zaradi tega.

— Ne razumete! Ženske pa res semo tedaj mislilo, kadar je najmanj potrebno. Želel bi, da bi pazili nanj. Zelo verjetno je, da je v stikih s svojimi ljudmi. Ugotoviti moramo, s kom bo skušal priti v dotiko; dalje, s katerimi častniki najraje obuje. Zdi se mi, da je že popolnoma okreval. Utegnil bi pobegniti.

— Ta bojazen pa res ni utemeljena. Tako zdrav, da bi mogel tvegati pobeg, še dolgo ne bo!

— Paziti moramo nanj! Če bi mogli kaj od njega zvedeti, bi ne bilo napak!

— Razumem! Je rekli in se dvignila. Hela je odšla.

— Prosim vas, potrpite samo še en trenutek! Nemara pa bi se dalo kako urediti! Tako lepe jesenske dneve imamo. Ježa v Levico bi bila čudovita!

— Gospod polkovnik, morala vam bom naposled ustreči iz vjernosti in ...

— In?

— ... ker sem podrejena ..

— Ne, sestra, ne... Zakaj ste lepi, zakaj neki ste mladi?

Hela se je nasmehnila.

— Vsi moramo biti enkrat mladi in vsi moramo nekoč postati stari.

— Ne izmikajte se, sestra! Saj veste, da sem soliden. Vse bi dal, če bi ...

— Vse to je brez vsakršnega pomena, gospod polkovnik! Moj oče je tramvajski voznik na Dunaju.

Priklonila se je ter odšla.

Poskus mobiliziranja podpornih organizacij v prid jeklarske unije

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Sodelovanje vsake delavske skupine v vsakem resnem prizadevanju za organiziranje delavcev v tej ali oni industriji je potrebno in se ga od njih tudi pričakuje. Vse, ki se te dolžnosti zavedajo, jo tudi vrše, večinoma vsaka v svojem delokrogu, med svojim članstvom in s pomočjo svojih glasil. Konferenca pa, kakršna je sklicana v Pittsburgh, bi imela moralen uspeh le, če bodo podpornе centrale v nji resnično zastopane in nato v kampanji prav tako resnično pomagale. To pomeni, da bi one morale prevzeti tudi vodstvo, ne pa posoditi samo imena in še to morda le "neuradno".

Odbor za industrialno organizacijo, kateremu načeljuje J. L. Lewis, pozdravlja vsako sodelovanje v kampanji za pridobitev jeklarskih delavcev v unijo, ako je dano z iskrenim namenom, ne želi pa deliti odgovornosti in kontrole z drugimi skupinami. To bo prejkone tudi vzrok, čemu ni pripravljen kriti stroškov konference, ki je sklicana v pittsburghski Slovenski dom. Lewisov odbor je poleg Američanov najel za organizatorje mnogo tujerodcev in tu rojene sinove tujerodcev, ako so zmogni več jezikov in so sposobni organizatorji. Med njimi je precej komunistov in drugih bivših nasprotnikov John L. Lewisa, ki so pred leti agitirali bodisi v komunistični uniji, ali pa organizirali "levo krilo" v uniji U. M. W. of A., da strmoglavijo njenega predsednika. Zdaj delujejo enotno, dase Lewis javlja, da nima s komunisti kot takimi nikakršne zveze, kar je resnica. Vsi, ki delajo pod njegovim vodstvom, se morajo ravnati po njegovih navodilih, ali pa so odslovljeni, čim ugotovi, da izrabljajo njegovo zaupanje.

Polkovnik je stihnil zobe.

— Ta ženska! Takšne še nisem videl. Zaljubljena mora biti! Drugače ne bi mogla biti tako trimasta. Le kdo ji roji po glavi?

Njena odpornost ga je zadela, ranila je njegov ponos, vero v neodoljivost njegove moškosti. Vsaka bi bila vesela, če bi jo povabil na izlet! Srečeno so, če jih samo pogleda, po naključju pogleda, nehoti in le mimogrede. Ta pa! Vražja ženska! Polkovnik je. Jutri, po jutrišnjem že bo nemara general. Da bi ženska ne marala generala? Saj mora biti blazna! General! Ze sama beseda, že sam zvok besede! Pa moč, oblast, denar! Ali se more sploh civilist meriti z vojakom? Z generalom pa ... Smešno, smešno!

Hodil je od okna do okna, dirjal je po sobi, stiskal je pesti, preklinjal, besnel. Računskega podčastnika, ki je hotel stopiti v sobo, je neznansko nahrulil:

— Poberite se! Izginite! Dalje prihodnjic.)

Kampanjski shod klubov št. 114-115 JSZ

Detroit, Mich. — Predsedniške volitve so spet pred durmi. Demokratije in republikanci so si v laseh, pa ne zaradi principov, nač pa vsled vladnih korit. Papirnate bombe iz obeh taborov freijo po zraku ter širijo neznošen smrad, narod pa ploška kot otrok z novim boječkom.

Glavni argument republikancev proti sedanjim administracijam je trošenje denarja in pa akcija za amandiranje ustave. Neki govornik je celo poudarjal, da sta ustava in vrhovno sodišče preprečila polom ameriške civilizacije. Na drugi strani se pa demokratije sklicujejo na takozvano prosperiteto pod sedanjo administracijo. V svojih argumentih citirajo več republikanskih predsednikov, ki so v korist ljudstva pogazili marsikatero točko ustave. Demokratije trdijo, da spada ustava v sedanji obliki v dobo konjske vprege, dočim jo smatrajo republikanci za "nedotakljivo narodno svetinjo." Da bo slika še popolnejša, je pa stopil v politično arena tudi radiojesihar "father" Coughlin in s tem prevzel vlogo komika, v tej satirični komediji. Ako popraskaš glavne karakterje te komedije, boš dobil pristno ameriško mešanico v obliki liberalno-konservativne, fašistično-kapitalistične mašine.

Na drugi strani je pa, vsaj v državi Michigan, še dvanajst manjših političnih strank, ki vse trdijo, da imajo patent za ljudsko blagostanje. Med temi strankami ima najboljši in najiskrenjši program socialistična. Njen kandidat za predsednika Norman Thomas je priznan kot najsprednejši socialni teoretik Zed. držav. Thomas uživa vsled svojih zmognosti velik ugled tudi med nasprotniki (uključivši tiste, ki sede na fencu). Za podpredsednika je pa stranka imenovala George A. Nelsona, farmerja iz Wisconsin. Tudi on je prominentna osebnost. Med farmerji uživa splošen ugled vsled aktivnosti v njihovih organizacijah.

Thomas in Nelson bosta sicer vsled Rooseveltove popularnosti poražena, nikakor pa premagana. Vsak glas oddan za njiju bo protest lažiprosperiteti in militarizmu, odnosno proti prihajajočemu fašizmu. Delavci nimajo vzroka biti hvaležni Rooseveltu. Drobtine, ki jih pobirajo pod bogatimovno mizo, še davno ne odtehtajo ogromnih dobičkov, ki so jih korporacije nagromadile pod njegovo administracijo — in kdo ve, če jutri tudi teh drobtin ne bo več.

Ker so ta vprašanja vitalnega pomena tudi za slovensko delavstvo, je treba, da se z njimi natančneje spoznamo. Vseled tega sklicujeta detroitska klub št. 114 in 115 JSZ (vzhodna in zapadna stran) v soboto dne 10. oktobra velik volilni shod v Slovenskem narodnem domu na 17153 John R. st. Pričetek točno ob 7:30 zvečer. Po shodu se vrši prosta zabava in ples. Glavni govornik bo s. Frank Zaitz, urednik Proletarca in gl. odbornik S. N. P. J. Kdor pozna s. Zaitza, mi bo pripoznal, da je eden najboljših govornikov v slovenskem jeziku. V svojem dolgoletnem boju za zatiranje in ponižane, si je pridobil mnogo zaslug in izkušenj. Poleg kampanjskega govora se bo dotaknil tudi španske civilne vojne, ter vloge, ki jo v nji igrata na eni strani Francija in Rusija, na drugi pa Nemčija in Italija. Iz tega je razvidno, da bo ta shod nadvse zanimiv, zato je želeli, da se ga detroitski Slovenci udeležijo v čim večjem številu, zlasti tisti, ki imate predsojke proti socialistom. Poleg Zaitza nastopi tudi izborni angleški govornik. Na iskrena vprašanja odgovori zajejmenjeni! — Publicistični odbor.

Snojevo pismo konferenci v Power Pointu

Power Point, O. — Ob priliki konference klubov JSZ in društev Prosvetne matice, ki se je vršila dne 30. avgusta, je poslal njen tajnik s. Joseph Snoy zborovalcem sledeče pismo, katerega je prečital s. Florian Pišek:

"Čenjeni sodrugi in sodružice! Do zadnje minute sem upal, da bom mogel priti na to važno konferenco, ampak bolezen mi je prekrizala račun. Toda v duhu sem z vami in upam, da bom spet z vami na prihodnji konferenci.

Uverjen sem, da bodo zaključki, ki jih boste storili, dobri, kajti časi so resni in moramo skrbeti, da se bomo čimprejše organizirali in drug z drugim prijateljsko razumeli. Pojavi v stranki, ki so se dogodili zadnje čase, in nesoglasja na prošlem zboru JSZ, nas ne smejo vznemirjati ali nam jemati veselja do dela, kajti zavajati se moramo, da nikjer ne gre vse gladko.

Socialistične zmage v letošnjih volitvah ne pričakujemo, pač pa se nadejamo, da se po volitvah strnjeno skupaj razne delavske in farmerske organizacije za ustanovitev skupne stranke s socialističnim programom, da bomo šli v bodoče boje za izboljšanje življenjskega stanja delavcev in farmerjev z združenimi močmi. Kajti naj se dogodi karkoli, druge rešitve za ljudstvo ni kot preuredba družbe na socialističnih principih.

V ta namen ojačajmo klube Jugoslovanske soc. zveze, da bomo tudi mi močni in pripravljeni za velike naloge. Potrudimo se, da dobimo čimveč društev v Prosvetno matice, ker s tem koristimo kulturnemu delu med našim ljudstvom. Prihajta čas, ki nas pokliče v skupno akcijo, tak čas pa potrebujemo razumnih delavcev. Podpirajmo torej to našo ustanovo, da bo svoje prosvetne aktivnosti čimbolj razširila.

Kar se tiče poročila o mojem delu v Konferenci od prejšnje do te seje, ga ni dosti, ker me je oviralo slabo zdravje. Vendar pa sem storil v prid kakršnekoli delavske stvari, če sem le kaj mogel.

Kot znano, je izpadla prireditev na prejšnji konferenci zelo dobro, čistejša prebitka je bilo \$66.76. Od tega je dobil polovico naš klub št. 11 JSZ v Bridgeportu, polovico pa kon-

ferenčni organizacija, tako da smo lahko poslali delegata in še je čez \$12 v blagajni, prej pa je bila v nji luknja. Točni računi so vam razvidni iz knjige.

Zaradi važnosti, ki jo ima ta konferenca, sem povabil nanjo vse klube in društva pismeno, in to tudi oddaljene.

Tu se je nedavno mudil strankin organizator s. John Monarch, ki smo mu šli na roko pri agitaciji in sklicevanju shodov. Dali smo mu tudi gmo-tno oporo. Sodelujemo z angleškima kluboma v Martins Ferryju in Wheelingu v agitaciji za čimvečji uspeh shodov, na katerih bi govoril Norman Thomas. (Opomba poročevalca: Ti žhodi, ki so se vršili po naši konferenci, so bili res uspešni. Govoril je tudi na dveh radio postajah, kot je s. Snoy že poročal v posebnem dopisu.)

Z društvom 562 SNPJ se je naš klub sporazumel za prireditev skupnega piknika, kar more biti le v korist obema organizacijama.

Iz tega lahko razvidite, da smo aktivni, kolikor je v naših močeh. Ako se mi zdravje obrne na bolje, bom prišli v Bridgeportu spet z dramskimi predstavami.

Klub št. 11 je imel letos radi konvencij državne in narodne soc. stranke zelo mnogo izdatkov pa smo razmotrivali, ako bi konferenca mogla klubu kaj povrniti. Ker pa je bila blagajna tedaj prazna, smo vprašanje odložili na to konferenco, kajti gre za koristi našega gibanja v vsem vzhodnem Ohiu. Če je vam mogoče kaj ukreniti v tem oziru, nam bo jako ustreženo.

Priporočamo, da da Konferenca oglas v Am. družinski kolektor.

Naš klub je pred tem vašim zborovanjem prispeval \$5 v kampanjski sklad soc. stranke. skupno z vsoto, ki smo jo na kolektali, pa \$12, v agitacijski fond JSZ smo prispevali \$5 in tudi nabrali smo nekaj.

Tako, sodrugi, bomo delali naprej, kajti med nami ne sme biti prostora za poparjenost. Roosevelt, Landon, Lemke in Coughlin nas ne bodo rešili. Izhod iz sedanjih razmer in večne gospodarske negotovosti si bomo morali izvojevati sami in tak izhod si bomo mogli priboriti le s pomočjo organiziranja v stranki s socialističnimi principi. Danes je masa res še nezavedna, a kljub temu opazamo, da je že milijone ljudi, ki bi radi izhod, pa ga ne najdemo, in ga ne bodo, dokler se ne ločijo od kapitalističnih strank. To bodo gotovo storili.

Poglejmo v one evropske dežele, v katerih ni fašizma, kako je delavstvo na pohodu. Poglejmo junaško borbo delavcev v Španiji! Bodimo ponosni, da smo tudi mi člani velikega mednarodnega delavskega gibanja.

H koncu še sugestiram, da se naj na prihodnjo konferenco povabi vse naše ljudstvo v tem kraju, ker na ta način bomo lahko priredili res veliko delavsko manifestacijo. Sodrugi, naprej! Nič umikanja in nič omahovanja!

Sodrugi! Pozdrav vsem navzočim! — Joseph Snoy.

Thomasovi shodi v Ill.

Nedavno je bil Norman Thomas, na svoji poti skozi Chicago, povabljen, da govori pred odvetniško zbornico v Chicagu. Shod se je vršil opoldne ob obilni udeležbi. Okrog 900 pravnikov ga je poslušalo. Iz Chicaga je šel v Rockford, kjer je govoril množici tisoč delavcev. Thomas se je v letošnji kampanji odločil delovati največ v tistih državah, kjer je socialistično stranko treba graditi šele s temelja. V Chicagu nastopi samo še na enem kampanjskem shodu, in sicer 16. oktobra. Oznanjen je na drugem mestu v tej številki.

Sezona obljub

Ako bi politiki, ki se v tej kampanji potegujejo za javne službe, izpolnili magari samo tisočinko svojih obljub, bi postala ta dežela naj srečnejša na svetu.

OUR FALCON CORNER

Yes, our group is growing right along. Twenty were present at the last Falcon meeting. We all thought that this was the most interesting meeting held yet. There seems so much to be done, in these nice autumn days.

Much pep was restored for a council fire. Several suggestions were given and a definite date set for our first "council-fire" this fall. A Halloween Party was also mentioned. I talked to several members of the Falcon committee about these affairs and have full details for our next class meeting. Anyway, we have a lot of rehearsing to do yet, for our play, and our time will be well taken up.

Well, the weather was right with us last Sunday. We finally made the trip to the Brookfield Zoo; fifteen of us boarded the street car, and off we were to our destination. We returned later than we expected, but tired as we all were, we put in a good day's work and entertainment. The white bears, and the monkey island seemed to attract us the most. We all expressed the desire that we want to go again next year.

Tom Mooney's Case was read and reviewed at our last meeting. Our former secretary received a letter from Tom, explaining in every detail all about his case. One of our guides, Anne Beniger, read the letter, and every now and then during the reading, questions would pop up, and truly we thought it was a splendid discussion. It was amazing to hear that our Falcons knew so much about Mooney's case.

For our next gathering E. Dreher will call the meeting promptly at ten o'clock. Your bulletin board will take up a lot of time. You have already cut out your clippings, and this time they will all be discussed. Also, as usual, we'll rehearse the play. This time it will be done just as it should be on the stage. All the Falcons will be required for this play.

Mitzi Owen is a real good pianist. She played the "International", very good for us after our last meeting. We all sang it, several times. It is just too grand that we have someone in the group like her. Frances Saitz, too, plays, and some of these days we will hear duets from the two.

Angeline Pluth, has a birthday on the 11th of this month. Happy Birth-

Kaj nas uči civilna vojna v Španiji

Chicago, Ill. — Sedanja civilna vojna v Španiji povzroča v delavskem gibanju mnogo razprav. bodisi v dnevnem tisku, revijah, na konvencijah itd. Ali je delavstvo v Španiji v čem zagrešilo? Ali bi bilo lahko civilno vojno preprečilo?

Ali je taktika nevtralnosti, ki jo je iniciirala Francija in jo je podprla Anglija in tudi sovjetska Unija v očigled pomoči, ki jo dobivajo rebeli od Hitlerja in Mussolinija pravilna?

Ta in slična vprašanja bodo predmet diskuzije na prihodni seji kluba št. 1 v petek 23. oktobra v Slovenskem delavskem centru. Iz diskuzij o dogodkih poslednjih let, ki pretresajo svet, se učimo, kako uravnati naše delo in taktiko, in kako te dogodke razumeti v luči zgodovinskega razvoja.

Razpravo otvorita Josko Oven in Frank Zaitz, nakar sledi o predmetu splošna diskuzija. — P. O.

Koncertna veselica pev. zbora "Slovenec"

Pueblo, Colo. — Pred nekaj tedni smo opazili v izloženih oknih tukajšnjih slovenskih trgovcev oznanilo, oziroma vabilo na koncertno veselico, ki jo priredi pevski zbor "Slovenec" v "Orlovi" dvorani v nedeljo 11. oktobra ob 8. zvečer. Zbor ima fine moči in obiljuba, da bo koncert prvovrsten. Na sporedu bo tudi nekaj za smeh in kratak čas. Vabljeni na prireditev "Slovenca" so tudi Jugoslovani v sosednjih naselbinah. Na svidenje vam kliče — Mary Dolgan.

BARETINCIC & SON

Tel. 1475
POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

day, Angeline, Helen Pavlin will not be with us for a couple of weeks, because she goes to the museum with her school teacher on Saturday mornings. We'll miss her; but she promises that she'll be back with us.

The biographies of Eugene Victor Debs will be read and discussed. Several will be ready for this coming Saturday. Let us see who will have the best composition, neat writing, and also the most interesting cover. Remember they will be displayed for our mothers and fathers to examine.

How do you enjoy reading the serial story "THE MAGIC SPECTACLES?" Here is the third installment:

THE MAGIC SPECTACLES

(Translated from the German)

The poet obeyed and everything now seemed beautiful and good. He saw that the poor slave and struggled but he thought: "That is good. Honest work is a fine thing for their souls." After this there was once more peace and order in the land for many years.

The poet became old and sick until one day he lay on his bed dying. Everything began to grow dimmer and dimmer before his eyes. With a great effort he pulled off his glasses and at once he saw things as they really were. He turned to the young girl who had served him faithfully in his last years, stammering: "The glasses. Take off your glasses. Look —" And then he died.

The girl went about for days, sad and troubled. She had not altogether understood the words of the dying poet. She was afraid to do what he had said. Everybody else wore glasses without taking them off. But somewhere in the back of her mind was always the thought, "I wonder how the world would look without glasses?"

Soon afterward the girl married a shoemaker. When her first child was born she looked at his big shining eyes and remembering the poet's words thought, "What a pity to hide such beautiful clear eyes behind ugly spectacles."

But it was the law of the land and very soon the magician arrived with a pair of glasses to set on the nose of little Fritz.

Fritz was a strange child. He could not bear to wear the glasses and was always trying to take them off. His mother pleaded with him. His father threatened him. But as soon as he was alone he tried and tried to tear off the glasses.

By the time Fritz was a young man he had succeeded in tearing off the glasses for a few moments. He always remembered the fearful things he had seen. Hunger and want among the poor; gold, splendor and injustice among the rich.

Great sorrow and anger awoke in Fritz's heart. He thought and wondered, and thought and wondered how this inequality and wrongness could be righted. If only his comrades could see things as he had seen them! "The glasses," thought Fritz, "are what blind them and keep them subdued. We must do away with the glasses."

(To be continued)

Frances L. Rak.

Josko Oven to Address Meeting in West Allis

Our West Allis comrades of branch No. 180 JSF are right on the job. Their campaign mass-meeting that will be held Sunday, October 18, will be addressed by Josko Oven from Chicago. Paul Gauer, candidate for congress and Allen Busby, candidate for state senator, both of Milwaukee. It will be held at the Labor Hall. All friends and sympathizers are invited. The admission is free.

THE SOURCE

From the possessions which have become private property, and which now strangely enough, are regarded as the very foundation of good order, spring all the crimes, both of myth and history.—Richard Wagner.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1384

Pristna in okusna domača jedila. Cene zmerno. Postrežba točna.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 W. Jackson Ave.
MILWAUKEE, WIS.

NAŠ PRECINKTNI "POLITIKANT" PRAVI:

CAPITALIST PARTIES DO NOT DIFFER ON THEIR STAND FOR DEMOCRACY

By NORMAN THOMAS

As a Socialist I do not affirm that there are no differences which can be symbolized by the names "Roosevelt" and "Landon." I do affirm that neither, on the face of the record, and taking due account of the associates of both, stands for true democracy. I affirm that the difference between them is not enough to keep us out of war or fascism in the hour of new disaster, any more than the difference between Wilson and Hughes in 1916 kept us out of war. I affirm that, in order to see the contrast in terms almost of white and black between the two major parties, it is necessary to employ rose-colored glasses when looking at the Democrats record. It is necessary to forget what Democrats did, and left undone, in some of the codes, in dealing with unemployment, and in the ruthlessly repressive tactics employed against labor in the general textile strike, and the Colt Arms strike, to say nothing of the terrorism of the cotton country.

Socialism will make it possible to ask and answer the question, How shall we produce and distribute what we want and need?—not, How shall we produce and distribute that which will make a profit for private owners of natural resources which they did not make and great machinery which they do not operate? This private profit is derived from exploitation of labor of hand and brain, and in the last analysis it must depend on relative scarcity of consumers' goods. This is inherent in the system. It cannot be ended by Roosevelt's state-regulated capitalism, or by Landon's futile yearning to return to economic individualism, plus a protective system.

The society that Socialists propose means an extension of the family principle and of genuine democracy to the whole community of workers with hand and brain. Already, even in the unfavorable environment of capitalism, public ownership and operation for use is a success in the case of schools, roads, water systems,

power plants and the like. It is a principle that should be extended. But mere public ownership is not Socialism. If it exists to bolster up a class division of income it is state capitalism. Socialism requires that first we own the government, and, through it and consumers' cooperatives, produce abundance for all. In this society we can control the rate of introduction of new machinery by our capacity to produce and distribute abundance and to shorten hours. In no other society is this feasible.

The Socialist Program

Our platform sets forth immediate plans, some of which we would force on a capitalist government, even before we ourselves come to power. These plans include constitutional amendment to make democracy constitutional, as it is not today; a program to place taxation on wealth and not on poverty; genuine security legislation for young and old; public works, especially public housing, which will at once help take care of unemployment without the present starvation level of wages, the politics, and the boondoggling, and, at the same time take a third of our people out of the disgraceful shacks and slums in which they now live.

Years ago we proclaimed the practicability of crop insurance for farmers and today we present carefully thought out plans to protect working farmers on their farms and to substitute cooperative collectives for the vicious system of plantation and corporation farming.

We present plans to keep America out of war while we seek the maximum possible cooperation with our brethren in other lands to change the system which breeds war. We state without qualification or reservation our intention to guarantee equal rights to Negroes, to extend and protect all civil liberties, perhaps especially the right of workers everywhere to organize.

In this campaign I am in a somewhat different position from some of the gentlemen who will follow me. Unlike Mr. Lemke, I head the ticket of a democratically organized party which has a ticket, not just candidates for President and Vice President. He himself is a candidate for Congress, not on his own ticket, but on the ticket of the Republican party which he frequently denounces. Browder heads a ticket, but in New York, a great many of his party are working in a labor party which is explicitly pledged to Roosevelt and Lehman. His own fight is against Landon, and his campaign gives indirect aid to Roosevelt, although for reasons and under conditions quite different from those stated by Hearst, in his effort falsely to attach a Socialist or communist label to Mr. Roosevelt.

Why strain your throat for either Roosevelt or Landon? No matter which one wins, you'll keep on sawing wood or looking for a job. What we need is a system in which no one is going to get money without earning it.

SHORTAGE OF JOBS

By Joel I. Seidman

Since March, 1936, production has increased slowly but steadily. Today our factories are turning out more goods than at any time since early 1930. We are producing almost one-tenth more than during the years 1923-25.

Yet the number of unemployed shows scarcely any decline. The number of unemployed, because of technological advance and speed-up, continues in the neighborhood of 11 million.

For most of these there is little or no hope of getting jobs again. Even if production rose to 1929 peaks, we would still have about eight million completely out of work. And if production rises to that level it will not be long before another crash comes, for all the unhealthy factors of 1929 are present again.

Once again production is running far ahead of employment, with factory payrolls even farther behind. In July, 1936, our factories employ-

ed 13 per cent fewer workers than a decade before, though more was produced, and paid them only three-fourths as much in wages. In the meantime profits are soaring.

This lack of mass purchasing power is certain to stop the wheels of industry soon again.

Social Study Club Plans Party Nite for Oct. 30

Chicago, Ill. The Social Study Club of branch No. 1 JSF plans for a fine evening of entertainment for Friday, October 30, at the Slovane Labor Center. There will be Tombola games in progress all evening with beautiful prizes awarded to all winners. No admission will be charged for this entertainment. Have your friends come along to our party at the Slovane Labor Center. The net proceeds will be contributed to the sustaining fund of Proletarec. Refreshments and good music will be plentiful.—A. R.

JSF Youth Conference in Chicago Nov. 14

A number of young comrades and sympathizers have already responded to participate in the first district JSF Youth Conference called for Saturday and Sunday, November 14 and 15 in Chicago. The conference includes the territories of Illinois, Wisconsin, Indiana and Missouri. Similar meetings will be held in the Ohio and Pennsylvania districts. "All comrades and sympathizers interested in participating in these conferences should write to John Rak, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago. Let's have your suggestions and cooperation. Let's rally the young folks to these conferences and build up our youth forces for understanding and practical work on the political and educational field."

Russia didn't conquer the world, but the world is doing a lot of things it wouldn't have done without Russia's example.

BRANCH NO. 1 JSF PLANS LARGE CAMPAIGN RALLY

Chicago, Ill. What promises to be one of the best programs that branch No. 1 JSF with its dramatic group, Sava songsters, Social Study Club members and its Red Falcons organization ever sponsored, will be held Sunday, October 25, at CSPS Hall, 1126 W. 18th St. It will be a rally of Yugoslav workers for the Socialist Party's presidential campaign. The members of our branch have taken upon themselves to make this affair one of the largest we have ever held. Their solicited cooperation and efforts will bring friends and sympathizers from all parts of the city to witness an excellent program and hear speeches by prominent Socialists that befit a real campaign rally. Those of you that have not already done so, reserve the date Sunday, October 25, now and join our crowd at the CSPS Hall. Get your tickets from our members for the advance price of 35c. If there are none living in your district, write to the office of Proletarec or call Rockwell 2864 for admission tickets at the advance price. Tell your friends about this rally and have them join your attendance at our program. They will appreciate it and enjoy the afternoon.

What will the program be like? Our Sava songsters are going to render several labor selections. They will give you an inkling of what their concert will be like next month. The Red Falcons are all enthused about their part on the program. In addition to their short skit entitled "The New Deal", Elsie Krek and Josephine Plut will entertain us with an accordion duet, Bobby Kerk, a recitation and Mitzi Owen and Frances Saitz a piano selection. The Red Falcons mean business and a real treat.

Speeches! This part of the program will be taken up some of the most prominent Socialists. Etbin Kristan of Grand Haven, Michigan has been invited. We contemplate to have George A. Nelson, the Socialist Party candidate for vice president. Josko Owen will be master of ceremonies.

ISSUES OF THE 1936 PRESIDENTIAL CAMPAIGN

By DONALD J. LOTRICH

(This is the third article by Donald J. Lotrich on issues of the 1936 presidential campaign.)

Corruption

So many other vital problems in American life have become so pertinent during the past seven years and so much time and attention had to be given to remedy this tragic economic system, that the people have completely overlooked the greatest liability of the democratic and republican parties. And that liability is corruption and misuse of the honor and trust of a public office. In no other land has the pride and honor of holding public office degenerated to the low level that it has in America. Republicans and demo-

crats have pilfered the public tills of countless hundreds of millions of dollars. And, it seems, the more they steal the greater is their prestige and power. The American voters should have more respect for their own intelligence. They should have learned from bitter experience long before this, that both of the two major parties have the blackest record in thievery, crookedness, malfeasance, etc. They should have the records of the Teapot Dome (million dollar) Scandal reproduced regularly. They should know of the Len Small thefts of over a million dollars and be reminded of them. And the Switzer \$700,000 grab is recent enough to give them the chills. Yes, they should be told of the Zintaks' and the thousands of others who under the protectorate of the democratic and republican parties robbed the American citizens of countless millions of dollars.

Thievery and corruption is not only part of American politics. I have often said that the American Big Business, which is more crooked and corrupt than even the political machines which they control, has given the politicians of their dominated parties the incentive, aye, even the blessings and their approval to steal so that Big Business can continue to manipulate at will.

Socialists know that a corrupt ruling class needs its petty servants and we also know that the democrats and republicans have served the legitimate corruption and thievery of our rulers. Socialists have no affiliations and no secret working agreements with our rulers. These rulers hate us because we can't be bought. Hence, Socialists can be trusted to frustrate the desires, the wishes, the plans of this giant octopus of ours. Socialists are the only ones of the main parties who can go before the American voting public with a superb record of honesty and efficiency. Socialists have ruled in many cities in America and are ruling in many foreign lands without a blemish, because Socialism, above everything else, means honesty. We keep no corrupt members in our ranks. Dishonest people disbar them-

selves from the Socialist Party something neither of the other parties cares a whoop about.

Our record on this issue is so outstanding that, if for no other reason but for that one, the American workers should vote the Socialist ticket. We go in to perform a dutybound service. They go in to "take all they can while getting is good."

Race Prejudice

Though the candidates of the two old political parties profess their interest in equality for all races and creeds their past record gives them away. True, the republicans, no it isn't true either, that the republicans freed the black slaves. That honor goes to Abraham Lincoln. The fortunate thing is that Lincoln was a radical and that he dared to set out on the toughest issue of his days squarely. Were he alive today our plutocrats would label him a Communist and probably jail him. On the race question the republicans show no more affection for the blacks than does the black democratic party. Republicans and democrats have opposed a Federal anti-lynching law so that the perpetrators of this horrid crime would receive their just due and so that lynchings would be stopped. How dare do the democrats ask for the negro votes when right and left democratic governors have permitted such atrocities in their states.

We Socialists and particular our leaders have not only been friends of the colored people but we have given them help in many of their activities to promote a better existence. Were the colored people aware of what changes they should make all would come out for Thomas and Nelson. As it is they are merely bait for the two old parties and are therefore kicked about just like a football.

(More next week.)

The Modern View

Teacher—What did George Washington's father say to him when he cut down the cherry tree?
Tommy—He gave him a lecture on forest conservation.

The Electoral College

The title of this article does not mean a "college," or an "institution" of higher learning. It is rather the expression or political phrase used in connection of a presidential election.

Many people believe that they vote for the president directly. This as a matter of fact is not the case. The people do not, and never did vote for the president directly. Their voting for the president has always been indirect.

The "electoral college" consists of members who have been elected or chosen sometime prior to the presidential election. Its members equal the number of the House of Representatives plus the House of Senate. This electoral commission has the sole power of electing the president. The men chosen for this electoral commission must hold no public office at the time they hold this position. In case there is a tie in their voting, the Representatives of both Houses automatically receive the power to elect the president.

It has occurred that a president receiving the minority number of votes from the people, was elected to presidency by the electoral commission.

In 1872 the adoption of a general method ticket was established. This ticket designated the name of the man who ran for president, and also who ran for vice-president. Prior to this time the names were not designated before hand what each man was running for. It was a case, where the man receiving the highest number of votes became president, and the man receiving the second highest number of votes became vice-president.

The first president running on the Socialist ticket was Eugene V. Debs. He ran four consecutive times, beginning in 1900. In 1920 he received a total of 919,799 votes. This was the highest number of votes he had ever received. In 1924, L. Follette, then a candidate for president of the Independent Progressive and Socialist Party received nearly five million votes. Norman Thomas has been our third candidate for president on the Socialist ticket. This year will be his 3rd term of running on the presidential ticket. His first term beginning in 1928.

The electoral college has often been discussed by prominent men like Norman Thomas that it should be abolished. I believe that Thomas mentions this in one of his books, entitled "America's Way Out," and in some of the articles I have read. The "electoral college" is not fair to our American People, especially as we are taught that we are a Republic based on the rule of Democracy. This, truthfully can't be called Democracy, as the people do not have the power to vote for the president directly. Is it any wonder that newspapers advocate openly that Landon is sure to be the next president. Naturally such being the case, he probably will be elected if the electoral commission is played in his favor. It is far easier to control a few members of the electoral commission than it is to control all its people and swing them to their ideas.

The electoral college is not fair to the intelligence of our American People, and it should be abolished. The people should be the ones to vote for the president directly. They are intelligent enough to do their own thinking. Why have someone else do the voting for them? I can't see through it, can you?

Louise B. Jersey, Milwaukee, Wis.

NOTE

More English reports and
Articles on Page 5.

NORMAN THOMAS IN CHICAGO OCT. 16

Friday, October 16, Norman Thomas will speak at the Eighth Street Theater, located at 8th Street and Wabash Ave. The meeting is being sponsored by the Socialist Party of Cook County. This will be the only appearance Norman Thomas will make in Chicago during his presidential campaign tour. All members are urged to help swell the attendance. Admission tickets are 25c in advance and 35c at the door. Reserved seats are 40c. Tickets are available from all members and at the office of Proletarec.

THE SAD PART OF LANDON'S SLOGAN

The Republicans have adopted the slogan, "Vote for Landon and Land a Job." Be a fisherman and take a fisherman's chance. There is an old saying, "There are just as good fish in the sea as ever were caught." If there were millions of jobs which only needed a good fisherman to land, Mr. Landon's slogan would be very good. But the sad part of it is that there are jobs now only when some private profiteer can dispose of goods at a profit.

But the two main ways of disposing of goods at a profit are gone. Profiteers can no longer export goods in exchange for foreign bonds. Because the foreigners cannot pay in gold and we don't want their goods. Profiteers can no longer dispose of their profits by way of reinvestment because we have too much idle plant and machinery now. Voting for Landon will not make one job unless some profiteer can dispose of his goods at a profit. No matter how good a fisherman you are, if you fish in a rain barrel you will not land any fish.

Maybe what Candidate Landon means is, "Be a fish. Be a sucker. Vote for me."

Socialists would put you on the reel end of the fishing tackle and they would see that there are jobs to fish for.

And there will be real jobs only when we have a Socialist administration which will buy and establish enough places of employment to guarantee everyone a job.

But maybe you would rather scrape along on \$40 or more per month, making non-competing things like roads, playgrounds, swimming pools and municipal buildings under a Democrat. If so, vote for Roosevelt and the alphabet CWA, WPA, PWA, or what have you.

If you think every person has as good a right to a job producing the goods he needs for decent living as he has to other civil rights such as free speech, freedom of religion, etc., you must vote Socialist. Where is the freedom of speech and action without a job? How can one pursue happiness without a job or a pension? The possibility of abundance through more and better machines means that we must guarantee new rights and the most important of these rights is the right to a job producing the goods you want. Only the Socialist program can and will guarantee jobs at useful labor or pensions to all.

The Milwaukee Leader.

THE HORN OF PLENTY

MASS-MEETING IN DETROIT OCT. 10

Detroit, Mich. In last weeks issue of Proletarec the announcement was made that comrade Frank Zaitz of Chicago will speak in Detroit Sunday, October 11. The correct date is Saturday, October 10, at the SND on 17153 John R. Branches 114 and 115 JSF, sponsoring the mass-meeting invite all sympathizers and friends to attend. After the meeting there will be dancing and a general good time. The present day political trends deserve the attention of every class conscious worker. Come out and hear comrade Zaitz analyze the presidential campaign and the events taking place in Europe. Bring your friends along. Join us at our campaign meeting Saturday, October 10.

R. J.